

Keski-Pohjanmaan järjestökysely

JÄRJESTÖT MUKANA MUUTOKSESSA KESKI-POHJANMAALLA

SAKU PIISPANEN

NORA BIRKMAN

Alkusanat

Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hanke aloitti syksyllä 2017 toimintansa keskipohjalaisten järjestöjen ja yhdistysten hyväksi. Hanke toimii Keski-Pohjanmaalla Kosti ry:n alaisuudessa, ja on osa STEA:n rahoittamaa valtakunnallista Järjestö 2.0 -hankekokonaisuutta, jota koordinoi Suomen Sosiaali ja Terveys ry SOSTE. Hankkeen päätavoitteina on ollut järjestöjen aseman ja toiminnan turvaaminen, järjestökentän toiminnan selkiyttäminen ja viestinnän kehittäminen digitaaliset mahdollisuudet hyödyntäen. Hanke on pyrkinyt erityisesti olemaan järjestöjen ja yhdistysten tukena maakunta- ja sote-uudistuksen, sittemmin sote-uudistuksen, keskellä, ja varmistamaan että yhdistysten ja järjestöjen rooli huomioitaisiin sekä uudistuksen valmistelun aikana, että sen toteututtua.

Voidaksemme tarjota alueemme yhdistyksille oikeanlaista tukea ja osataksemme kohdistaa avun oikeisiin tarpeisiin, olemme keränneet vuosina 2018, 2019 sekä 2020 järjestökyselyllä ajankohtaista tietoa yhdistysten ja kuntien, yhdistysten ja maakunnan sekä yhdistysten keskinäisestä yhteistyöstä. Samalla olemme kartoittaneet myös yhdistystoimintaan soveltuvien tilojen saatavuutta ja toimivuutta, sekä yhdistyksien toiminnassaan hyödyntämiä tiloja.

Järjestökyselyt on toteutettu sähköisellä lomakkeella, jota välitettiin useiden sähköisten kanavien kautta järjestötoimijoille. Sähköisellä lomakkeella vastaamisen lisäksi kyselyyn oli mahdollista vastata myös paperilomakkeella. Kyselyyn vastasi vuonna 2018 yhteensä 83 yhdistystoimijaa, vuonna 2019 puolestaan 78 yhdistystoimijaa ja vuonna 2020 vastaajia oli 27. Aiempiin vuosiin suhteutettuna vuoden 2020 vähäisen vastaajamäärän on arvioitu selittyvän ainakin osittain sillä, että keväällä 2020 oli samanaikaisesti avoinna myös useita muita yhdistysten kannalta tärkeitä kyselyitä. Lisäksi saattoi koronaviruksesta johtuneen poikkeustilanteen alkaminen kyselyn avoinna olo aikana vaikuttaa myös vastausmäärään, yhdistystoimijoiden keskittyessä toimintansa sopeuttamiseen muuttuneeseen tilanteeseen. Kyselylomake laadittiin molemmilla kotimaisilla kielillä. Vuoden 2018 kyselyyn vastanneista 76 vastasi suomeksi ja 6 ruotsiksi, vuonna vastaavat luvut olivat 74 ja 4 ja vuonna 2020 puolestaan 26 ja 1. Kysely rajattiin koskemaan Keski-Pohjanmaan kuntien alueella toimivia yhdistyksiä ja vastauksia saatiin kaikkien kuntien alueelta. Kyselylomake oli avoinna 3.2.-13.3.2020 välisenä aikana.

Kyselyn avulla selvitettiin myös yhdistysten näkemyksiä heidän kutsumisestaan, huomioimisestaan ja osallistumisestaan sote-uudistuksen valmisteluun sekä kunta- että maakunta-tasolla. Uudistuksen valmistelu lopetettiin vasta pari päivää ennen vuoden 2010 kyselyn sulkeutumista, 8.3.2019, mutta viimeiset kyselyvastaukset oli annettu jo 6.3.2019, jolloin uudistuksen valmistelua ei ollut vielä lopetettu. Täten kysymykset on esitetty, ja vastaukset annettu, sillä ajatuksella että uudistus toteutuisi. Vuoden 2020 vastauksia annettaessa, valmistelussa oli puolestaan Marinin hallituksen sote-uudistus.

Kyselyvastauksia tullaan hyödyntämään Järjestöt mukana muutoksessa Keski-Pohjanmaalla -hankkeen omassa toiminnassa, ja välittämään kootusti sekä kunnille, Keski-Pohjanmaan maakuntaliitolle, Keski-Pohjanmaan sosiaali- ja terveystalvokuntayhtymä Soitelle, että muille keskipohjalaisten yhdistysten nykytilasta kiinnostuneille tahoille. Kyselyssä ei kerätty lainkaan henkilötietoja, eikä yksittäisten yhdistysten antamia tietoja välitetä kolmansille osapuolille.

Kiitos kaikille kyselyyn osallistuneille arvokkaista vastauksistanne!

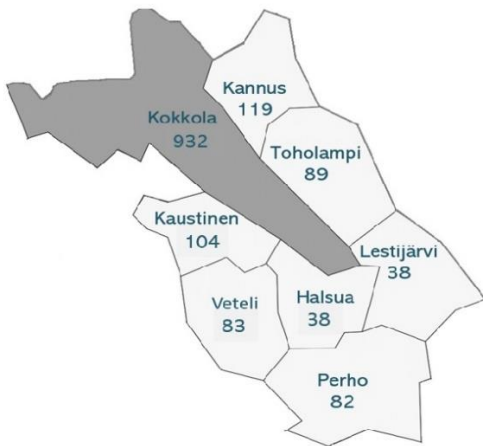
Sisälllys

Alkusanat.....	0
Perustiedot.....	3
Vastaajan taustatiedot.....	4
Yhdistyksen hallinto.....	6
Toimiala.....	7
Toiminta.....	8
Yhdistyksen toiminnan tarkoitus.....	9
Toimintaan osallistuvien määrä.....	10
Viestintä ja tiedotus.....	11
Yhteistyö.....	12
Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa.....	12
Yhteistyö kuntien kanssa.....	12
Yhteistyö maakunnan kanssa.....	12
Yhteistyö oppilaitosten kanssa.....	13
Yhteistyö yritysten kanssa.....	13
Toiveita yhteistyölle jatkossa.....	13
Tilat.....	14
Yhdistyksen käyttämät tilat.....	14
Rahaa käytössä tilavuokriin.....	14
Tyytyväisyys nykyisiin tiloihin.....	15
Yhdistyksen hallinnoimat tilat.....	16
Avustukset 2019.....	17
Kotikunnan käytännöt.....	17
Maakunta- ja sote-uudistus.....	18
Vapaa sana.....	25

Perustiedot

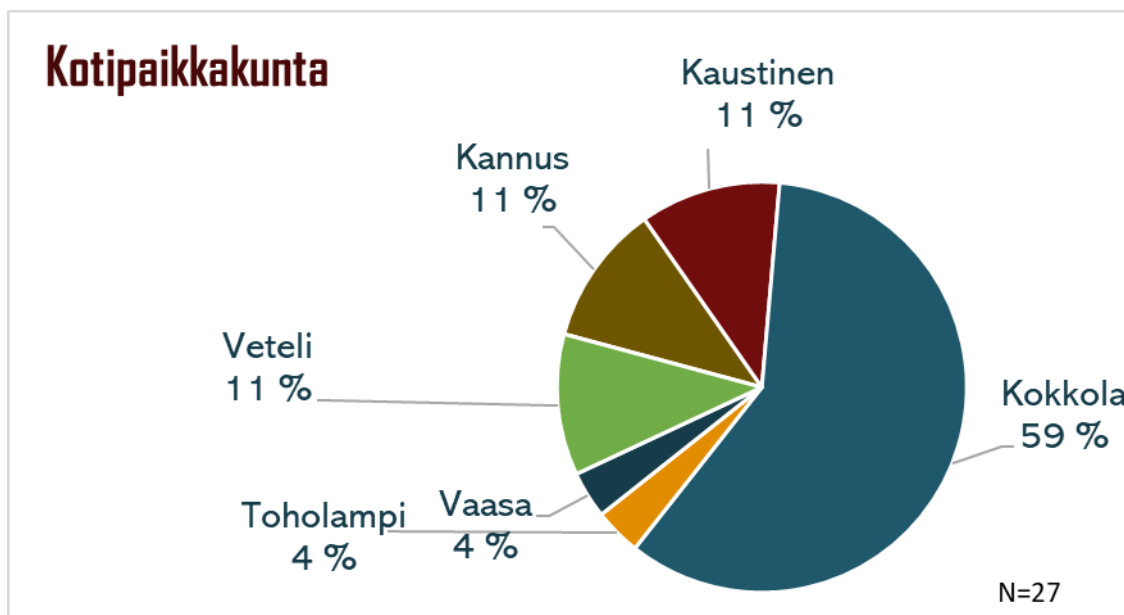
Kyselyn alussa kartoitimme vastaajien sekä heidän edustamiensa yhdistysten taustatietoja. Yhdistysten taustatietojen osalta kysyimme yhdistyksen kotipaikkakunnan ja toimialan sekä paikkakunnat, joissa yhdistyksellä on toimintaa maakunnassamme. Lisäksi kysyimme yhdistyksen hallinnollista rakennetta ja hallituksen jäsenten ikäjakaumaa. Vastaajan taustatietojen osalta kysyimme vastaajan roolia edustamassaan yhdistyksessä sekä kuinka monessa yhdistyksessä vastaaja on mukana.

Keski-Pohjanmaan kaikissa kahdeksassa kunnassa toimii Patentti- ja rekisterihallituksen ylläpitämän yhdistysrekisterin mukaan yhteensä 1485 yhdistystä (tarkistettu 26.3.2020).

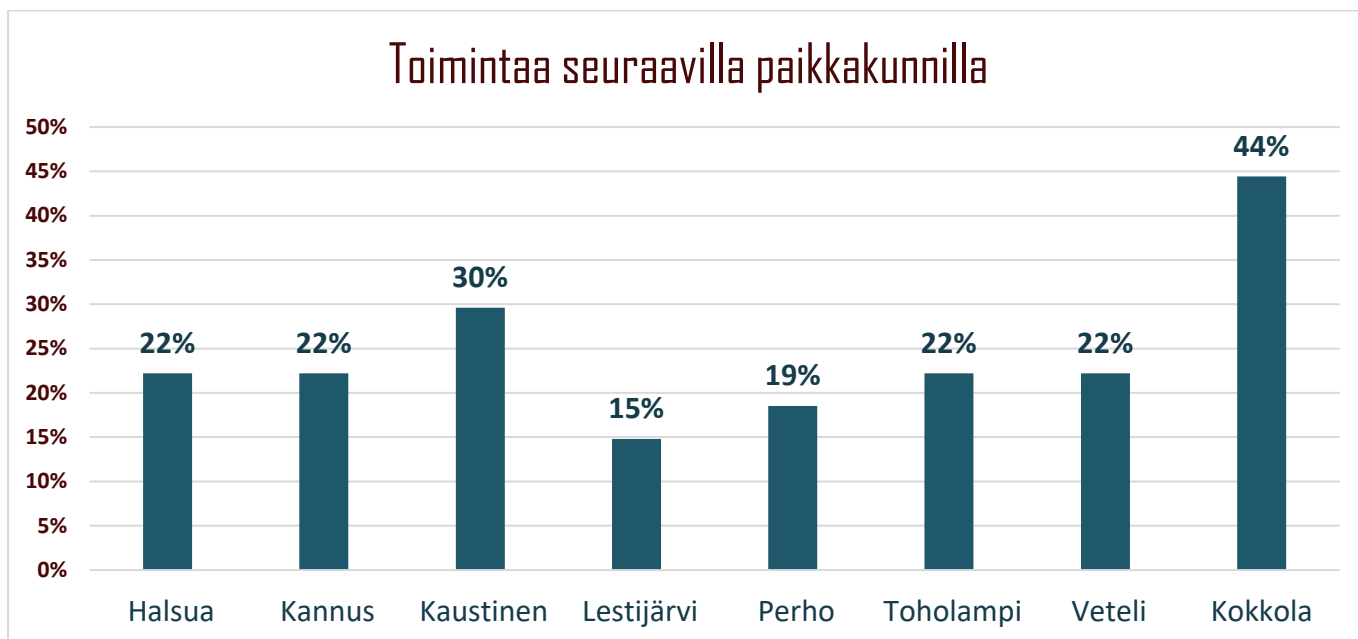
Kuvio 1. Yhdistysten määrä Keski-Pohjanmaan kunnissa (PRH 3/2020)

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 59 %:n kotipaikkakunta on Kokkola. Kotipaikkakunnaksi sai ilmoittaa myös muun kuin Keski-Pohjanmaalla sijaitsevan kunnan. Vastaajista kaikki paitsi yksi toimivat Keski-Pohjanmaan alueella kotipaikkaa pitävissä yhdistyksissä. Vuoden 2018 kyselyssä rajasimme vastausvaihtoehdoissa yhdistyksen kotipaikkakunnan Keski-Pohjanmaan alueen kuntiin. Koska alueemme yhdistyksistä vastaavat aluetyöntekijät työskentelevät pääosin Keski-Pohjanmaan ulkopuolella, lisäsimme vuosien 2019 ja 2020 kyselyihin kotipaikkakunnan kohdalle avoimena kenttänä vaihtoehdon ”Muu”, jotta heillekin löytyisi sopiva vastausvaihtoehto.

Kuvio 2. Yhdistyksen kotipaikkakunta tai maakunnallisen toimipisteen sijainti (n=27)

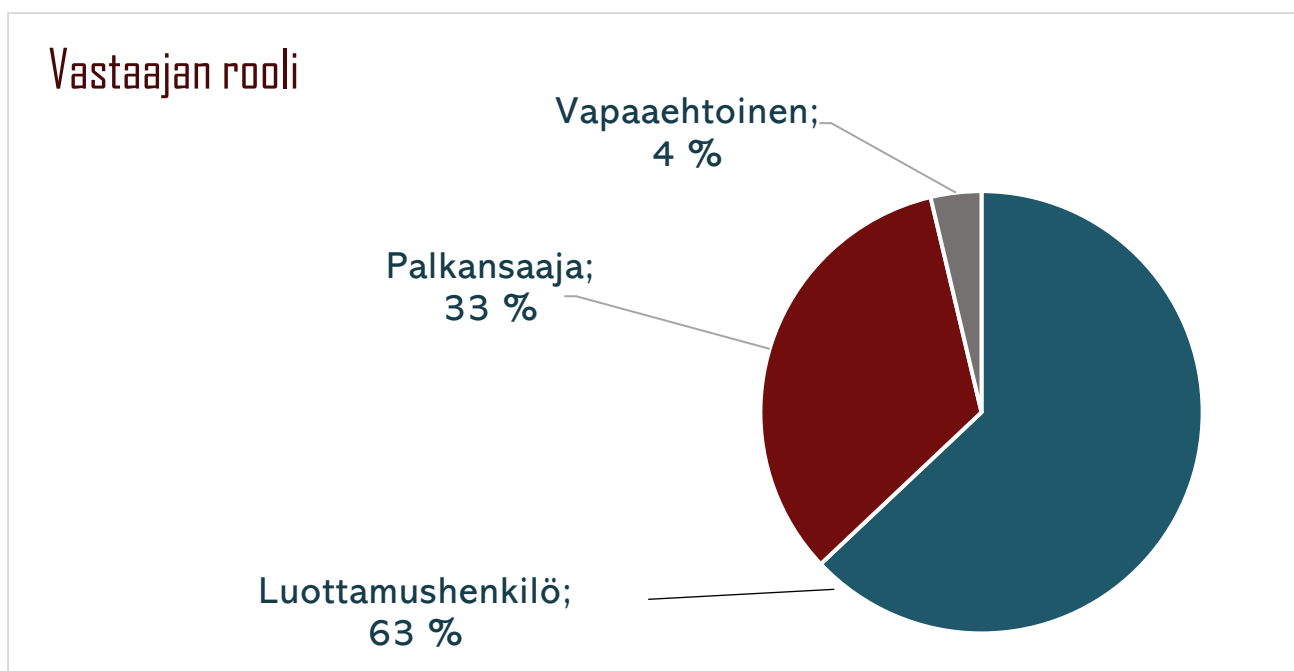
Vastaajista 52 % kertoi toimivansa vain yhden kunnan alueella ja 33 % toimii koko Keski-Pohjanmaan alueella. 48 % vastaajista toimii useammassa kuin yhdessä kunnassa. Tämä kysymys rajattiin koskemaan vain Keski-Pohjanmaan maakunnan alueella tapahtuvaa toimintaa.

Kuvio 3. Yhdistyksellä on toimintaa seuraavilla paikkakunnilla (n=27)

Vastaajan taustatiedot

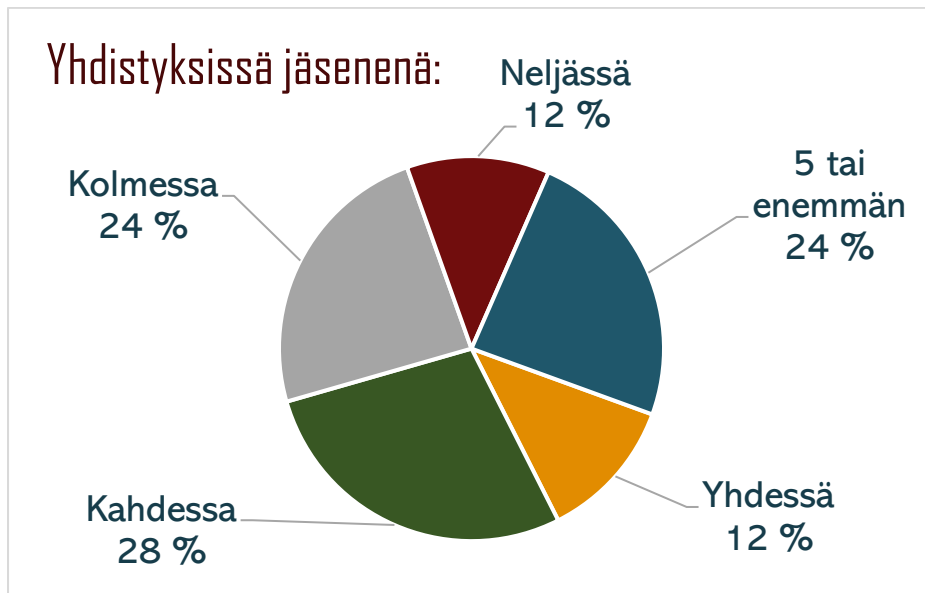
Kyselyyn vastasi 17 luottamushenkilöä, 9 palkansaajaa sekä 1 vapaaehtoinen. Kyselyssä selvitettiin myös tarkemmin yhdistysten palkattujen työntekijöiden määrä (kts. kuvio 17). Vastauksista käy ilmi, että 59 % vastaajista edustaa yhdistystä, jolla ei ole työntekijöitä. Tämän takia vastaajina on huomattavasti useammin luottamushenkilö kuin palkansaaja.

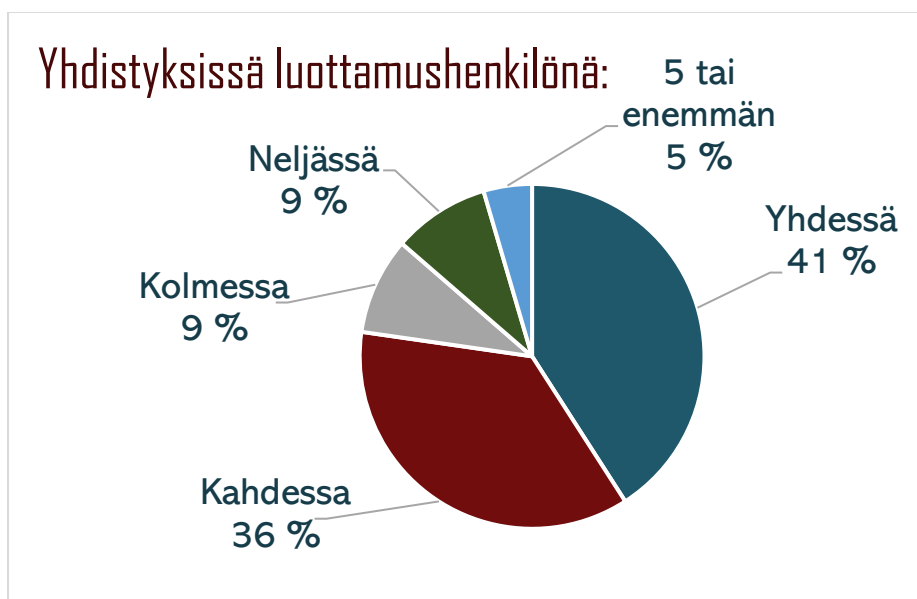
Kuvio 4. Vastaajan rooli edustamassaan yhdistyksessä

Järjestökentällä kuulee usein puhuttavan, että kourallinen ihmisiä pyörittää kaikkia kunnassa toimivia aktiivisia yhdistyksiä. Tätä asiaa halusimme selvittää tarkemmin, kysymällä kuinka monessa yhdistyksessä vastaaja toimii jäsenenä, vapaaehtoisena tai luottamushenkilönä. Vastaajista 88 % on jäsenenä vähintään kahdessa yhdistyksessä. 24 % vastaajista on jäsenenä jopa viidessä tai useammassa yhdistyksessä.

Lähes kaikki vastaajat toimivat luottamushenkilönä alle viidessä yhdistyksessä. Yhteensä 77 % vastaajista toimii luottamushenkilönä yhdessä tai kahdessa yhdistyksessä.

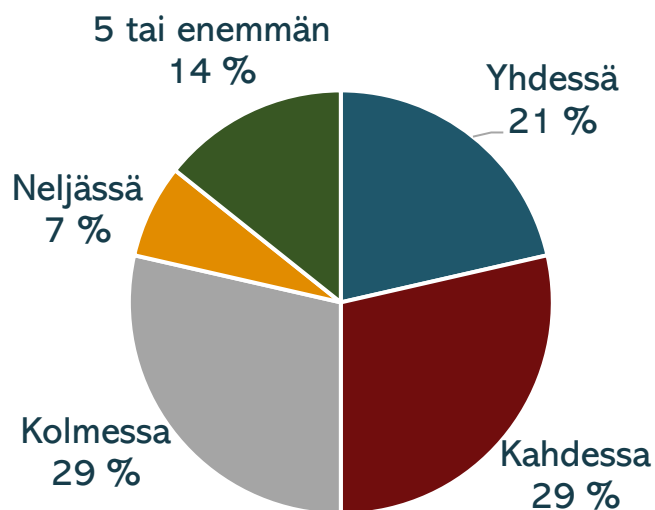
Kuvio 5. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja on jäsenenä

Kuvio 6. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja on luottamushenkilönä

Vastaajat ovat jäsenenä useammassa yhdistyksessä kuin mihin tekevät vapaaehtoistyötä. Kuviossa 7 on esitetty muu vapaaehtoistyö. Yhdistysten luottamushenkilöt ovat myös vapaaehtoisia, mutta luottamustoimet haluttiin kyselyssä erottaa muusta vapaaehtoistyöstä. Vastaajista jopa 14 % tekee vapaaehtoistyötä vähintään viiteen yhdistykseen. Vastaajista noin viidennes (21%) tekee vapaaehtoistyötä vain yhdessä yhdistyksessä.

Yhdistyksissä vapaaehtoisena:

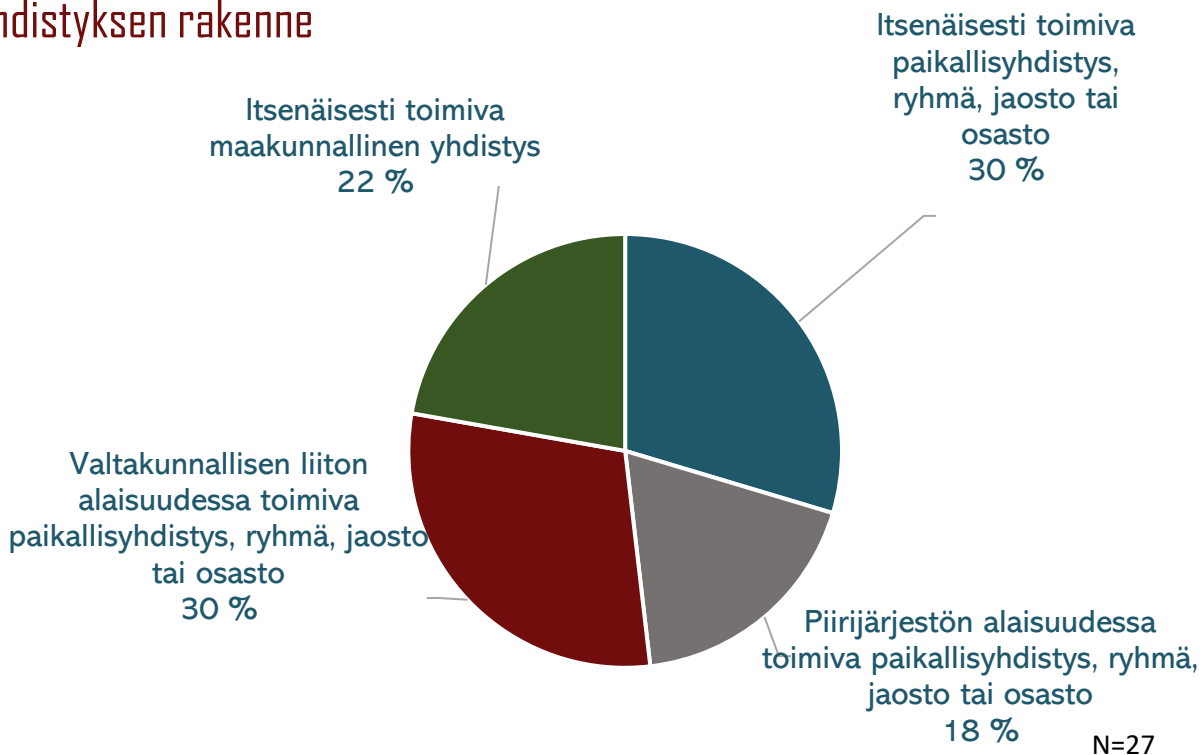

Kuvio 7. Yhdistysten määrä, joissa vastaaja toimii vapaaehtoisena

Yhdistyksen hallinto

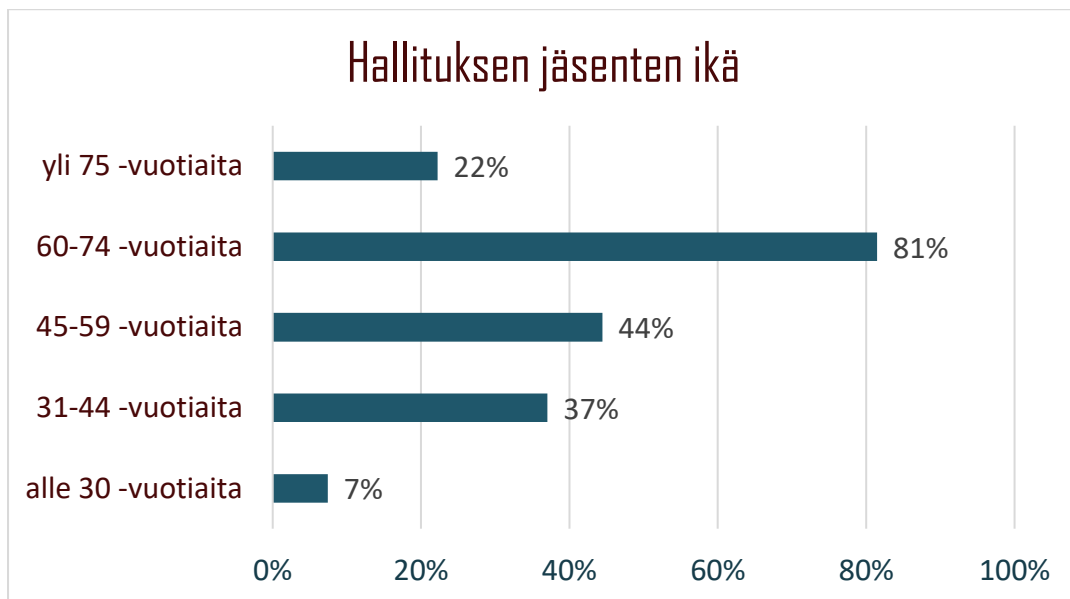
Noin kolmannes (30%) vastaajista edustaa itsenäisesti toimivaa paikallisyhdistystä, ryhmää, jaostoa tai osastoa. Toinen kolmannes (30%) taas on valtakunnallisen liiton alaisuudessa toimivia paikallisyhdistyksiä. Itsenäisesti toimivia maakunnallisia yhdistyksiä (22%) oli vastaajina hieman enemmän kuin piirijärjestöjä (18 %).

Yhdistyksen rakenne

Kuvio 8. Yhdistyksen rakenne

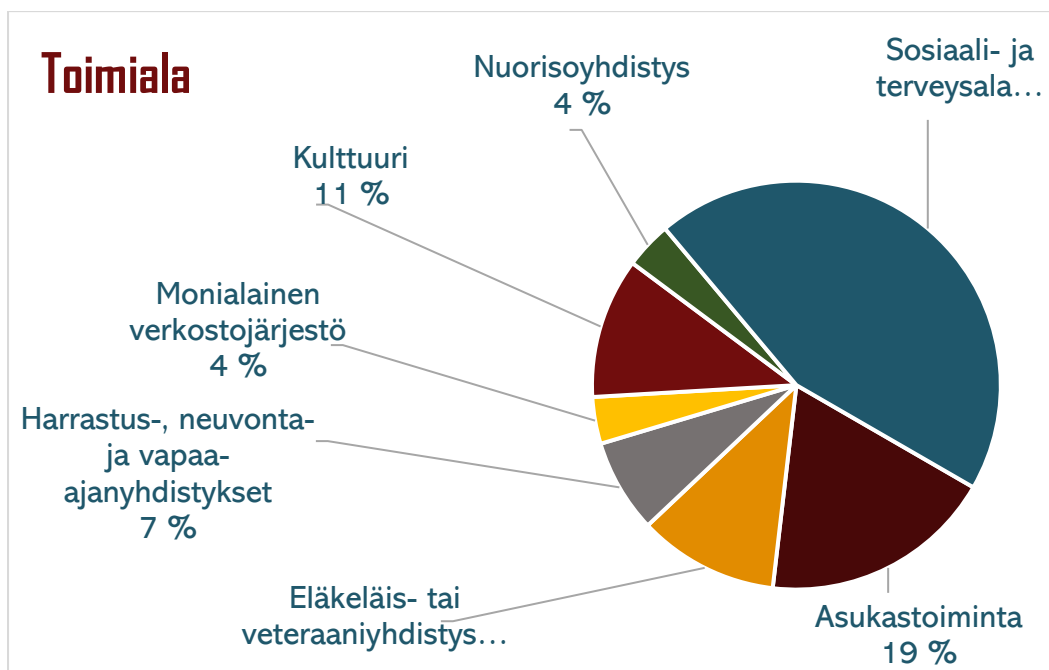
Yhdistysten hallitukset muodostuvat yleisimmin 60–74 -vuotiaista jäsenistä. Myös 45–49 -vuotiaat sekä 31–44 -vuotiaat ovat aktiivisia liittymään yhdistysten hallitukseen. Alle 30 -vuotiaita hallituksen jäseniä oli vain 7 %:lla kyselyyn vastanneista yhdistyksistä. Yli 75 -vuotiaita hallituksen jäseniä oli noin viidenneksessä (22%) vastanneista yhdistyksistä.

Kuvio 9. Yhdistyksen hallituksen jäsenten ikäjakauma

Toimiala

Yhdistyksen toimiala jaettiin kyselyssä yhdeksään luokkaan. Suurin osa (44 %) vastaajista edustaa sosiaali- ja terveysalan yhdistyksiä, kuten oli myös vuoden 2019 kyselyssä (35 %). Tänä vuonna 11% vastaajista oli kulttuuriyhdistyksiä, vuoden 2019 vastausprosenttiin (27%) verrattuna se on alle puolet. Asukastoimintaan (kylä- ja kaupunginosayhdistykset) kuuluvia yhdistyksiä oli 19 % vastaajista. Kyselyyn ei tällä kerralla vastannut lainkaan liikunta- tai urheiluyhdistyksiä tai kansainväliseen toimintaan (esim. ystävyysseurat) liittyviä yhdistyksiä.

Kuvio 10. Yhdistyksen toimiala

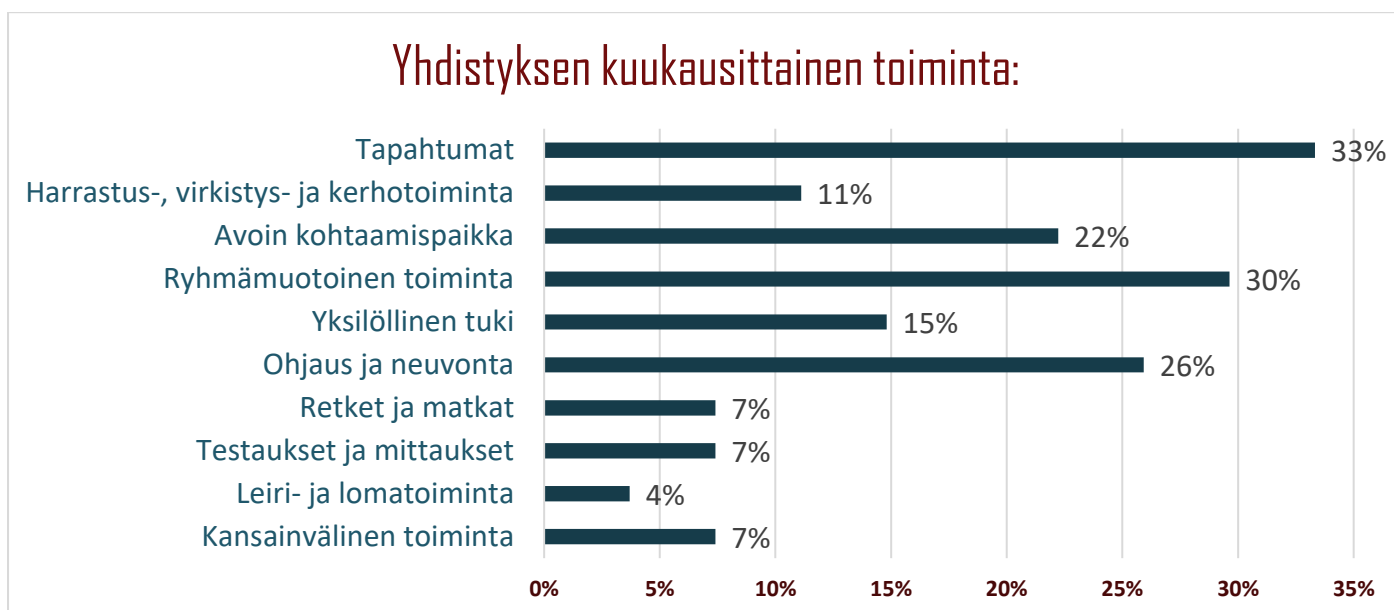
Toiminta

Kyselyssä selvitettiin myös vastaajien edustamien yhdistysten järjestämää toimintaa. Vastaajat saivat vastata eri toimintavaihtoehtojen osalta järjestävätkö he kyseistä toimintaa viikoittain, kuukausittain, vuosittain, tai harvemmin kuin kerran vuodessa. Kyselyyn vastanneiden yhdistysten yleisin viikoittainen toiminta on harrastus-, virkistys- ja kerhotoiminta. Ohjaus ja neuvonta (myös konsultaatio) sekä ryhmämuotoinen toiminta (esim. vertaistukiryhmät) kuuluvat noin kolmanneksella vastaajista viikoittaiseen toimintaan. Avoimia kohtaamispaikkoja (esim. teemakahvila) järjestää noin viidennes kyselyyn vastanneista yhdistyksistä. Kansainvälinen toiminta tai retket ja matkat (myös opintomatkat) eivät kuulu kyselyyn vastanneiden yhdistysten viikoittaiseen toimintaan.

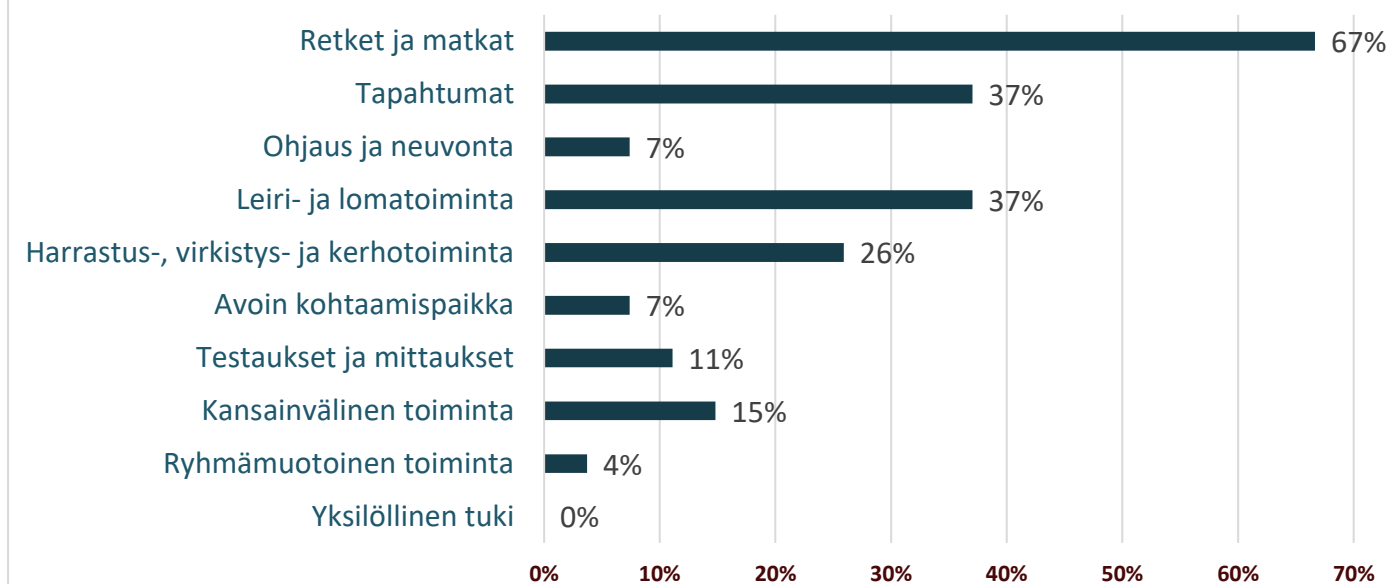
Kuvio 11. Yhdistyksen viikoittainen toiminta

Yhdistysten kuukausittain järjestettävässä toiminnassa tapahtumat ovat yleisimpiä, niitä järjestää jopa 33 % vastaajista. Kuukausittaista ryhmämuotoista toimintaa järjestää noin kolmannes kyselyyn vastanneista yhdistyksistä.

Kuvio 12. Yhdistyksen kuukausittainen toiminta

Yhdistyksen vuosittainen toiminta:

Kuvio 13. Yhdistyksen vuosittainen toiminta

Yli puolet (67%) kyselyyn vastanneista yhdistyksistä järjestävät vuosittain retkiä ja matkoja sekä tapahtumia. Tapahtumat (esim. kurssit, koulutukset, seminaarit, kilpailut) sekä leiri- ja lomatoiminta kuuluvat lähes kaikkien vastanneiden yhdistysten vuosittaiseen toimintaan. Kansainvälistä toimintaa järjestää vuosittain 15 % vastaajien yhdistyksistä, ja 7 % jopa kuukausittaisella tasolla. Tapahtumat (esim. kurssit, koulutukset, seminaarit, kilpailut) kuuluvat lähes kaikkien (93%) vastanneiden yhdistysten toimintaan.

Yhdistyksen toiminnan tarkoitus

"Vertaistoimijana toimiminen. Tiedon ja taidon lisääminen. Hyvinvoinnin edistäminen"

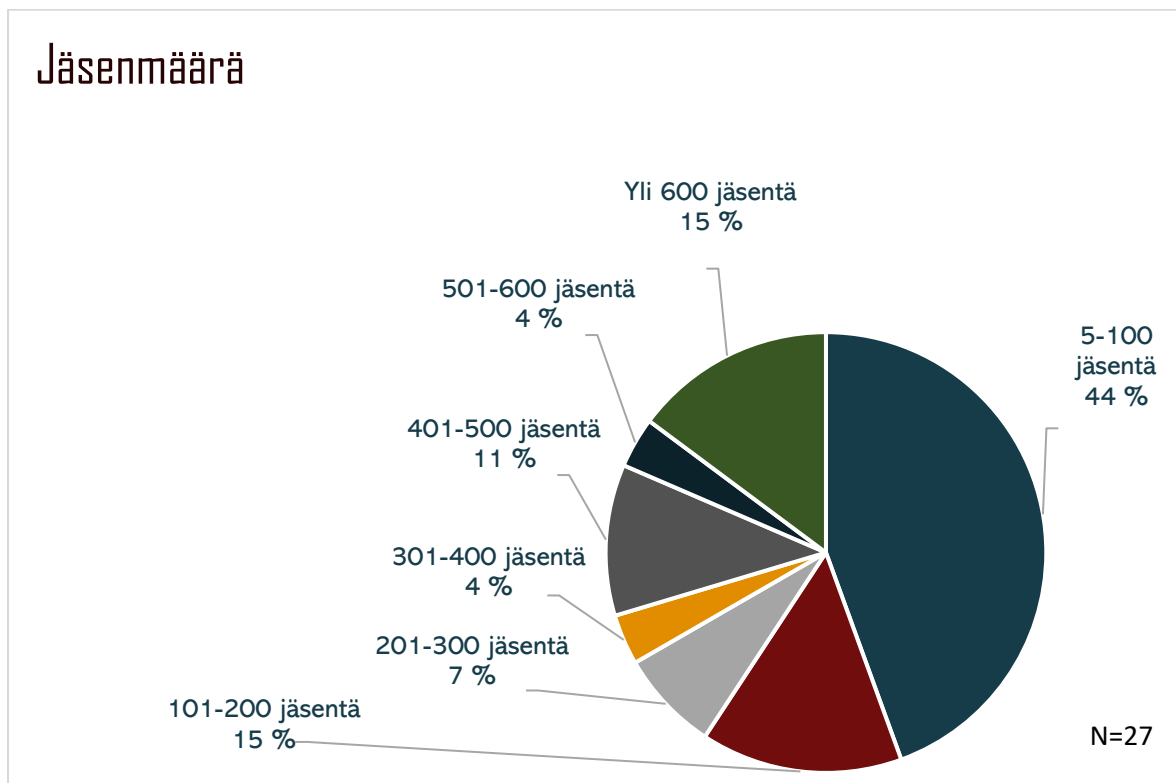
Vastaajia pyydettiin kertomaan muutamalla lauseella yhdistyksen toiminnan tarkoituksesta. Vastauksia tuli hyvin laaja kirjo, mutta niissä toistuivat toiminnan ja tapahtumien järjestäminen, etujen valvominen, tiedon tuottaminen ja hyvinvoinnin edistäminen. Ennen kaikkea ihmisten tukeminen nousi pinnalle tänä vuonna järjestetyssä kyselyssä.

Kuvio 14. Yhdistysten toiminnan tarkoitus, vastausesimerkkejä

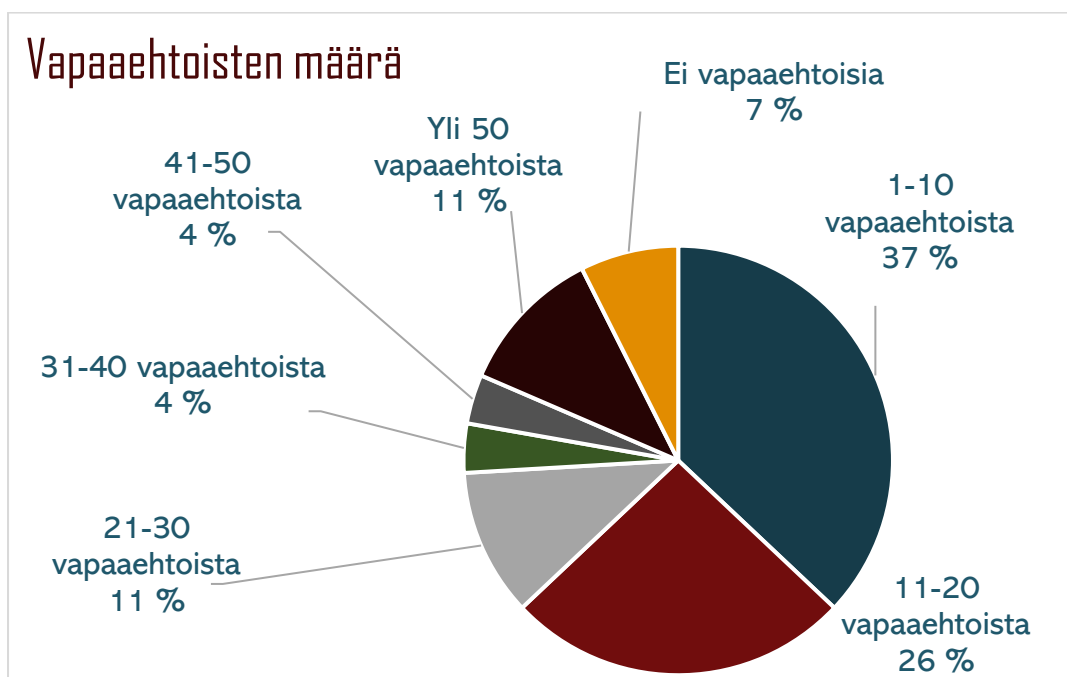
Toimintaan osallistuvien määrä

Lähes puolella vastanneista yhdistyksistä on korkeintaan sata jäsentä (44 %). Vastaaajien yhdistyksistä jopa 19 %:lla on yli 500 henkilöjäsentä. Tällä kertaa yksikään vastanneista yhdistyksistä ei omannut jäsenyhdistyksiä henkilöjäsenten sijaan.

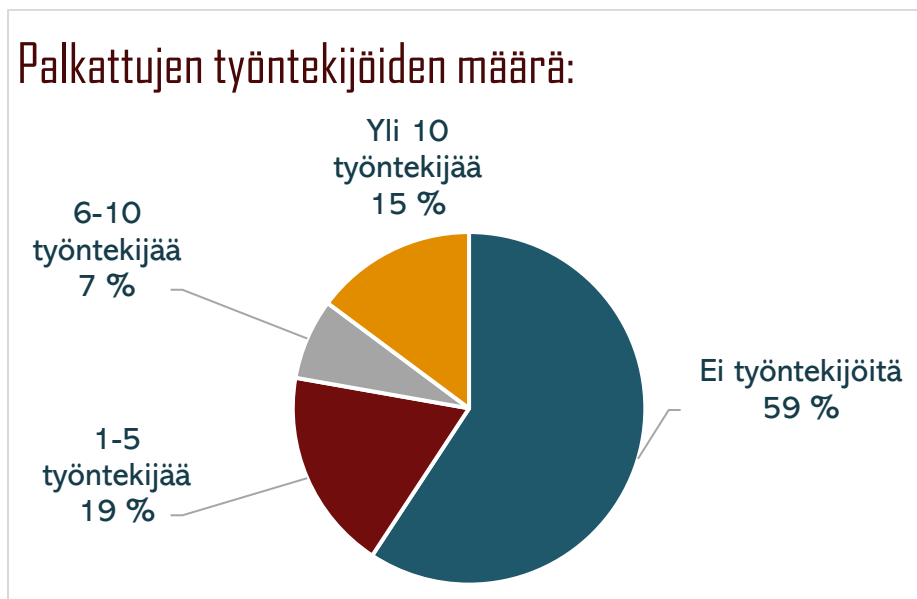
Kuvio 15. Yhdistyksen jäsenmäärä

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 37 % kertoo heillä toimivan 1–10 vapaaehtoista. Vastaaajista 11 %:lla on yli 50 vapaaehtoista. Kysymysasettelussa ei eroteltu luottamustoimia muusta vapaaehtoistyöstä.

Kuvio 16. Yhdistyksen vapaaehtoisten määrä

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 41 %:lla on työntekijöitä. Osalla työntekijät ovat osa-aikaisia työntekijöitä tai kausityöntekijöitä. 19 %:lla on 1–5 työntekijää ja 22 %:lla on enemmän kuin viisi työntekijää.

Kuvio 17. Yhdistyksen työntekijöiden määrä (N=27)

Viestintä ja tiedotus

"Jatkamme verkostoitumista viestiemme saamiseksi eteenpäin!"

"Aina tarvitsemme lisätietoa viestintään."

Sähköposti on yhdistysten toiminnasta tiedottamisessa yleisin viestintäkanava, jota käyttää 93 % vastaajista. Toiseksi yleisin yhdistysten hyödyntämä viestintäkanava on sosiaalinen media, joita viestinnässään käyttää myös 93 % vastaajista. Muita yhdistysten käyttämiä sähköisiä viestintäkanavia ovat sanomalehdet (78 %), kotisivut (70 %) ja ilmoitustaulut (74 %). Sähköistä tapahtumakalenteria sekä eVILJO-yhdistysrekisteriä hyödyntävät 48 % vastaajista.

Kuvio 18. Yhdistyksen käyttämät viestintäkanavat

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 45% kaipaa tukea viestintään. Yleisimmin tuen tarpeet liittyvät sosiaaliseen mediaan sekä yleisesti erilaisista tiedottamiskanavista. Tukea kaivattiin myös saavutettavuuden sekä yhdistyksen esille tuomisen kehittämiseen. Lisäksi maksullisesta sosiaalisen median mainonnasta kaivattaisiin lisätietoa.

55 % ei kaipaa tukea viestintään ja asiaa perusteltiin mm. kertomalla, että yhdistys saa omalta liitolta tukea tai kattojärjestön kerrottiin kouluttavan vuosittain. Toiset taas kertoivat, että omat tiedotuskanavat ovat jo hyvin hallussa ja he jatkavat itse kehittämistä viestin saamiseksi eteenpäin.

Yhteistyö

Tässä osiossa selvitimme yhdistysten tekemää yhteistyötä muiden järjestöjen, julkisen sektorin, oppilaitosten ja yritysten kanssa sekä toiveita yhteistyölle jatkossa. Tämän osion kysymyksiin pyydettiin avovastauksia, jotta vastaajat pääsivät kuvailemaan omin sanoin yhdistyksensä tekemää yhteistyötä muiden tahojen kanssa.

Yhteistyö muiden järjestöjen kanssa

" Tarvitsemme muita toimiaksemme "

Vastaajista yli 90 % kertoi tekevänsä yhteistyötä muiden järjestöjen kanssa. Useat vastaajat kertoivat järjestävänsä yhteisiä tapahtumia. Yhteistyötä tehdään myös kerhojen, edunvalvonnan, koulutuksien ja konserttien osalta. Yhdistykset kutsuvat toisiaan vierailulle ja tarjoavat apua toisilleen. Yhteistyön kuvailtiin olevan laaja-alaista. Monet yhdistykset tekevät yhteistyötä oman liiton muiden paikallisyhdistysten kanssa tai liiton verkostoissa mukana olevien järjestöjen kanssa. Osa vastaajista kertoi tekevänsä yhteistyötä muiden yhdistysten kanssa yli sektorirajojen, ja painottivat sitä, miten yhteistyökumppaneita tarvitaan, jotta toimintaa saadaan järjestettyä.

Yhteistyö kuntien kanssa

" Vaikuttamisyhteistyötä, edunvalvontaa ja tiedottamista. "

Kyselyyn vastanneista yhdistyksistä 86 % kertoi tekevänsä yhteistyötä kunnan, kuntien tai kuntayhtymän kanssa. Yhteistyötä tehdään tiedottamisessa ja tapahtumien järjestämisessä. Yhdistykset esiintyvät kuntien tilaisuuksissa, tekevät talkootöitä kuntien hyväksi ja järjestävät erilaista toimintaa (esim. kerhoja) yhteistyössä kunnan kanssa. Osa yhdistyksistä pitää yllä toimintaansa samalla kuntaa auttaen. Yhdistystoimijat ovat myös mukana neuvostoissa. Yhdistykset hakevat kunnilta avustusta ja vuokraavat tiloja kunnalta sekä osa myös vuokraa tiloja kunnalle. Lisäksi kunnalliset palvelut ovat ohjanneet jäseniä yhdistyksien pariin.

Yhteistyö maakunnan kanssa

" Yhdistys tekee tiivistä yhteistyötä maakunnan kanssa, esim. digituen osalta "

Kolmannes vastaajista kertoi, että he eivät tee yhteistyötä maakunnan kanssa. Koska kysymyksessä ei ollut avattu tarkemmin, mitä maakunnalla tässä yhteydessä tarkoitettiin, olivat vastaajat tulkinneet maakunnan merkityksen eri tavoin. Vastauksista ilmenee, että maakunnalla tarkoitettiin maakuntaliittoa, Soitea tai maakunnan alueen eri toimijoita. Maakunnan eri järjestöedustuksen sisältävistä neuvostoista ja työryhmistä, mainittiin Keski-Pohjanmaan järjestöneuvottelukunta (lakkautettu syksyllä 2019), maakunnallinen vanhusneuvosto, maakunnallinen vammaisneuvosto ja yleisesti ohjausryhmät ja työryhmät.

Yhteistyö oppilaitosten kanssa

"Järjestämme syksyisin koululaisille infon siivousta ja ruuanlaittoa koskien"

Yhdistykset tekevät oppilaitosten kanssa monenlaista yhteistyötä. Oppilaitokset vuokraavat tiloja yhdistyksille kokoontumisia tai koulutuksia varten. Yhdistykset ottavat mielellään vastaan ja hyödyntävät opinnäytetöitä sekä harjoittelijoita toiminnassaan. Yhdistykset järjestävät kurseja, koulutustilaisuuksia, oppitunteja konsertteja, tapahtumia ja teemapäiviä yhteistyössä oppilaitosten kanssa. Yhdistykset voivat myös toimia kouluilla kokemusasiantuntijoina. Oppilaitokset tarjoavat yhdistyksille esittelytilaisuuksia. Yhdistykset tekevät oppilaitosten kanssa yhdessä vaikuttavuus- ja tiedottamistyötä.

Yhteistyö yritysten kanssa

"Tulossa on remonttihankeita, joiden toivotaan työllistävän paikallisia yrittäjiä"

Yhdistykset tarjoavat yrityksille mainostilaa heidän lehdissään ja julkaisuissaan. Yritykset sponsoroivat yhdistyksille rahaa, kokoustarjoiluja, retkieväitä, arpajaisvoittoja tai toimivat kannatusjäseninä. Tiloja tarjotaan ja vuokrataan puolin ja toisin. Yhdistykset ostavat ruokailupalveluja ravintoloilta ja pitopalveluyrittäjiltä. Yhdistykset esiintyvät yritysten tilaisuuksissa ja järjestävät kahvituksia sekä tuottavat koulutuksia ja asiantuntijaluentoja.

Toiveita yhteistyölle jatkossa

"Toivomme yhteistyön lisääntyvän joka suuntaan"

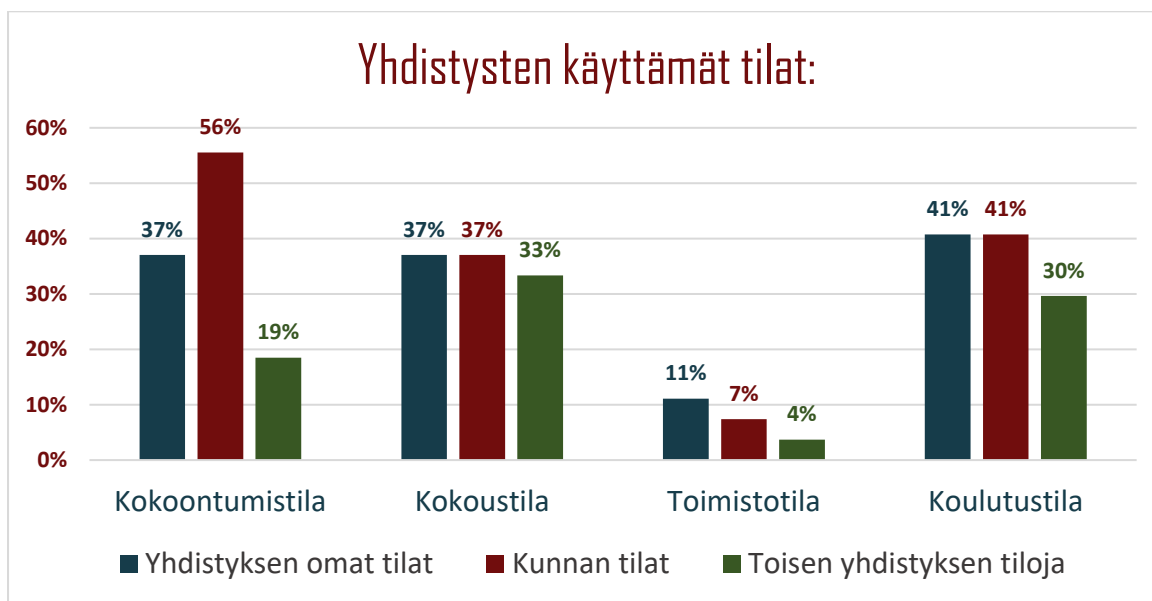
Suuri osa vastaajista kertoi olevansa tyytyväinen yhteistyön nykytilaan ja kokevansa sen riittäväksi. Osa vastaajista kertoi vastauksissaan toivovansa tiiviimpää ja lisääntynyttä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyön toivotaan olevan aitoa, tukevaa sekä molemmille osapuolille merkityksellistä. Vastauksissa esitettiin myös toive siitä, että yhteisessä toiminnassa voisi luottaa molemminpuolisesti toisiinsa, ja tämä välittyisi yhteistyöstä. Lisäksi toivottiin vastauksissa yhteistyön olevan yhteisiin päämääriin tähtäävää ja suunnitelmallista.

Tilat

Tilojen osalta selvitimme minkä tahojen hallinnoimia tiloja yhdistykset käyttävät kokoontumisiin, kokouksiin, koulutuksiin ja toimistokäyttöön. Lisäksi vastaajat saivat halutessaan kertoa avovastauskentässä mahdollisista muista hyödyntämistään tiloista, sekä itse hallinnoimistaan tiloista, joita he myös vuokraavat muiden yhdistysten käyttöön.

Yhdistyksen käyttämät tilat

Kunnat ovat merkittävässä roolissa kokoontumis-, kokous- ja koulutustilojen tarjoajana. Vastaajista 56 % käyttää kokoontumisiin kunnan tiloja. Muita tahoja, jotka tarjoavat tiloja yhdistyksille, ovat yritykset, seurakunnat, osuuskunnat ja oppilaitokset. Toimistotiloina yhdistystoimijat käyttävät usein omia kotejaan.

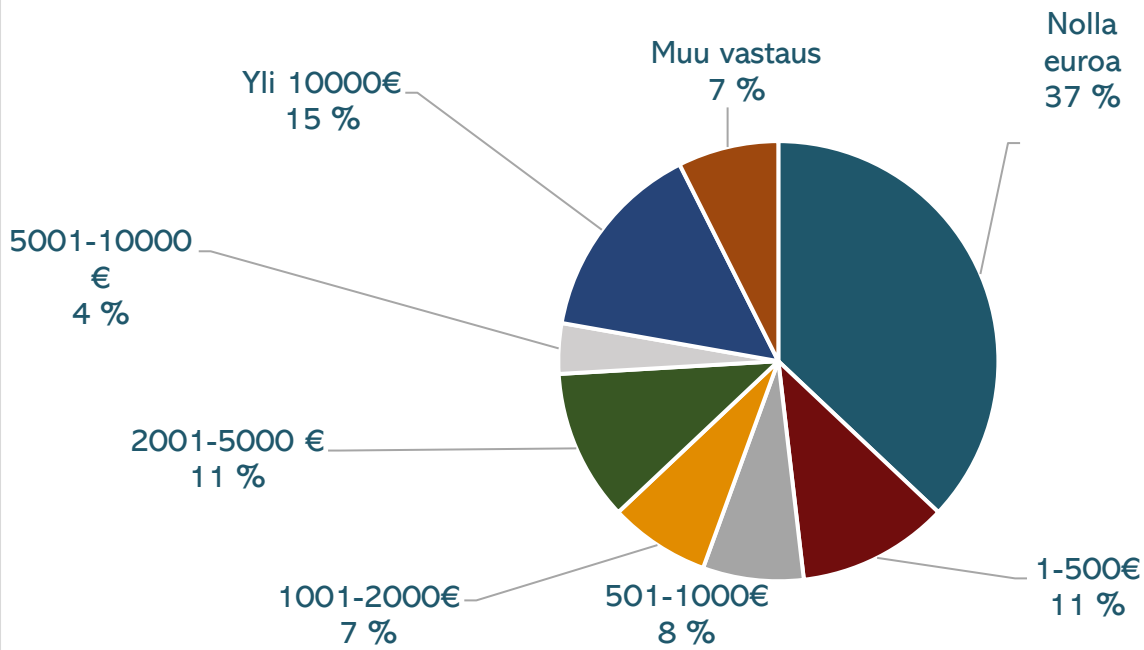

Kuvio 19. Yhdistyksen käyttämät tilat

Rahaa käytössä tilavuokriin

Halusimme myös selvittää, kuinka paljon yhdistyksillä on rahaa käytössä tilavuokriin. Yli puolella vastaajista (56 %) on käytössään korkeintaan 500 euroa vuodessa tilavuokriin: 11%:lla 1–500 euroa ja 37 %:lla vuokriin on käytettävissä 0 euroa. Varsinkin pienissä yhdistyksissä rahaa ei ole käytössä tilavuokriin ja heidän toimintansa on siksi pitkälti maksuttomien tilojen varassa. Tällaisten yhdistysten toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää, että yhdistyksille on tarjolla maksuttomia tiloja käytettäväksi myös jatkossa. Yli 3000 euron vuokrasummat koskevat pääsääntöisesti yhdistyksiä, joilla on palkattuja työntekijöitä. Muu vastaus tarkoittaa tässä tapauksessa sanallisia vastauksia, joissa vastaaja oli ilmaissut olevansa epätietoinen tilavuokriin käytössä olevista varoista.

Rahaa käytössä tilavuokriin vuositasolla

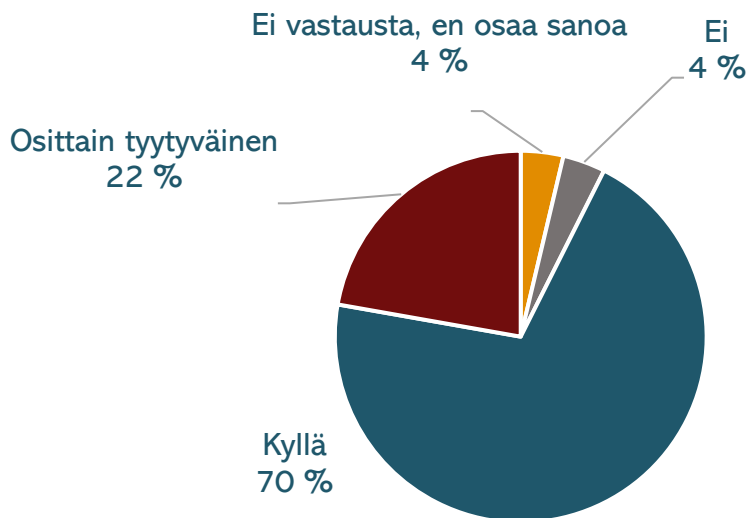
Kuvio 20. Varat, joita yhdistyksillä on käytössä vuokriin vuositasolla

Tyytyväisyys nykyisiin tiloihin

"Tulevaisuuden tavoitteena voisi olla enemmän yhteistiloja, jolloin yhteistyö tehostuisi"

Vastaaajista 70 % on tyytyväisiä nykyisiin tiloihin. Osittain tyytyväisiä on 22 %. Vain 4 % tähän kyselyyn vastaaajista ei ole tyytyväinen nykyisiin tiloihinsa.

Tyytyväinen tiloihin:

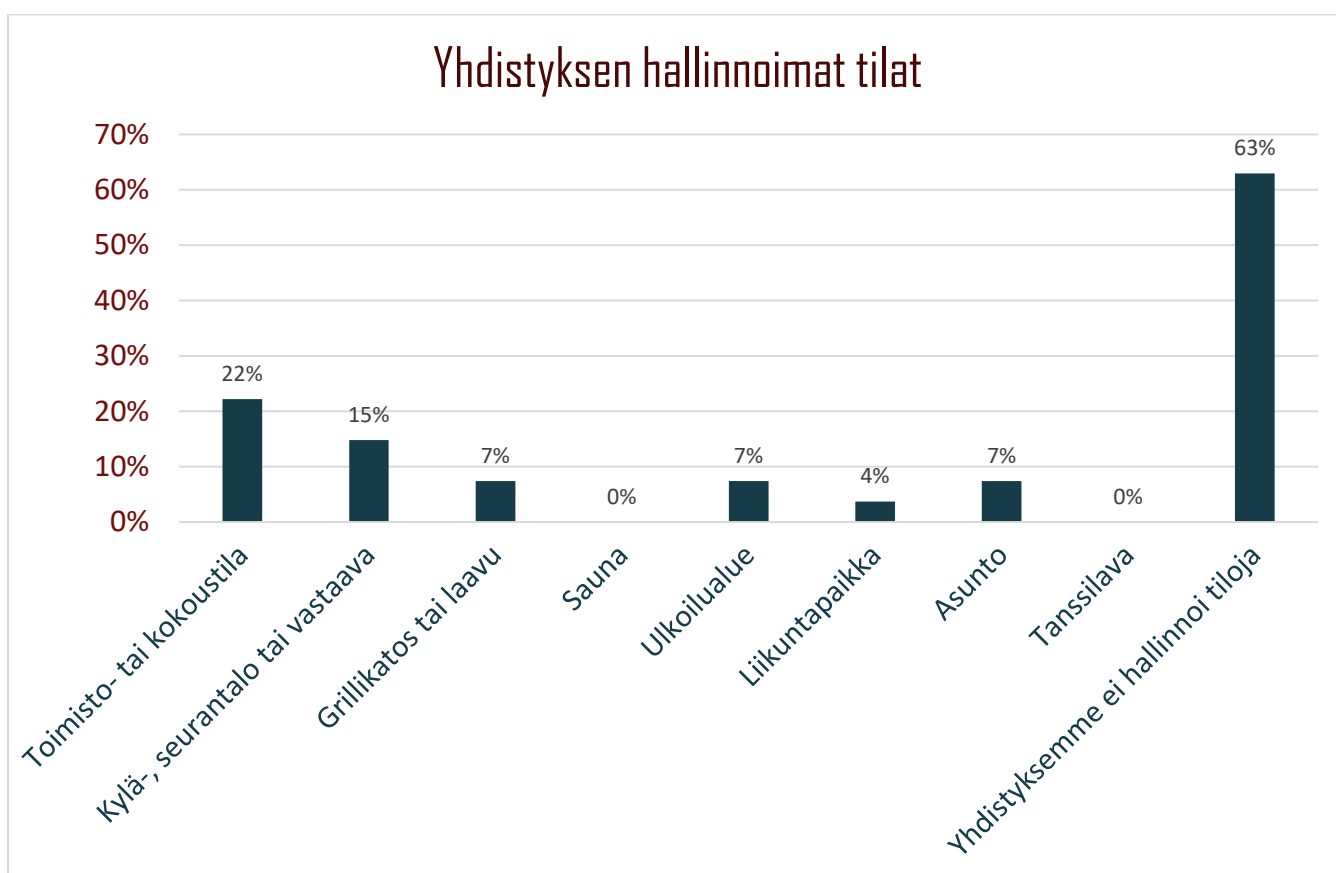
Kuvio 21. Tyytyväisyys yhdistyksen käyttämiin tiloihin

Tyytymättömyyttä ilmeni korkeiden vuokrien ja tilojen ahtauden suhteen. Lisäksi tyytymättömyyttä aiheuttivat tilojen vaikeakulkuisuus, kylmyys, tiloista syntyvät muut kustannukset sekä tilojen varauskäytännöt.

Vastaajat kuvailivat tyytyväisyyttä sillä, tilat ovat heille ilmaiset sekä yhteistyö tilojen omistajan kanssa toimii hyvin. Osa vastaajista kertoi olevansa tyytyväisiä, mutta silti ajattelevan, että ilmaiset tilat helpottaisivat heidän toimintaansa. Toisaalta osa vastaajista kertoi tilojen olevan hieman pienehköt, mutta keskeinen sijainnin olevan kompensoivan tätä puutetta.

Yhdistyksen hallinnoimat tilat

Tämänvuotisessa kyselyssä kartoitimme toista kertaa yhdistysten hallinnoimia tiloja. Vastaajista 22 % kertoi hallinnoivansa toimisto- tai kokoustilaa ja 15 % kylä- tai seurantaloa tai vastaavaa tilaa. 63 % tämän vuotiseen kyselyyn vastanneista ei hallinnoi tiloja lainkaan.

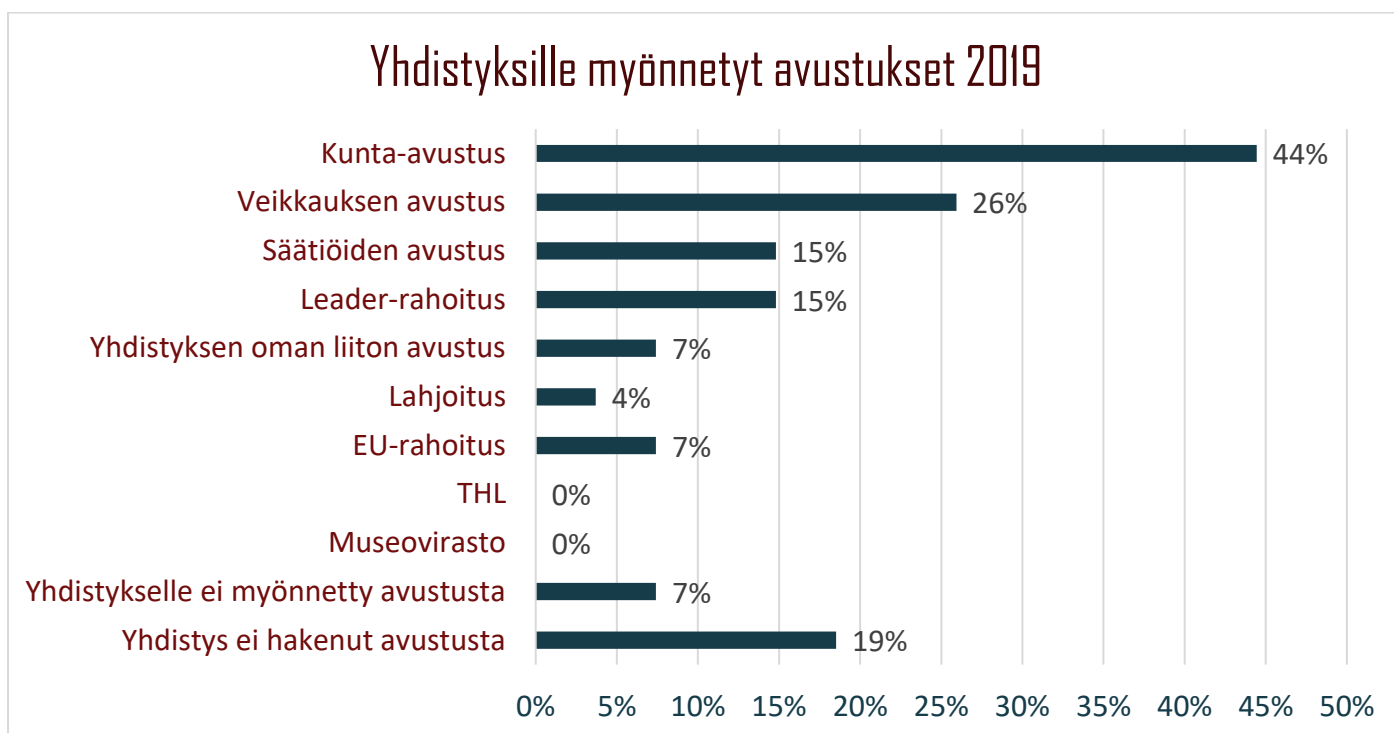
Kuvio 22. Yhdistyksen hallinnoimat tilat

Kyselyssä oli myös avoin kenttä, johon vastaajat saivat halutessaan jättää yhteystietonsa, mikäli he tarjoavat yhdistyksensä tiloja myös muiden yhdistyksen vuokrattavaksi. Kyseisistä vastauksista on SILTA-yhteisöklubin sivuille koottu lista, johon kyselyn vastaukset ovat täydennetty.

" Olemme hakeneet kaupungilta monena vuonna, mutta kun sitä ei ole annettu, olemme jättäneet hakematta."

"Toimintaamme on usean kunnan alueella, joten kunkin kunnan käytäntöihin tutustuminen on työlästä."

Selvitimme kyselyssä myös yhdistysten hakemia ja saamia avustuksia. Avustuslajien vastausvaihtoehtoina olivat kunta-avustus, Veikkauksen avustus, EU-rahoitus, Leader-rahoitus ja säätiöiden avustus. Lisäksi vastausvaihtoehtoina olivat "Yhdistykselle ei myönnetty haettua avustusta" ja "Yhdistys ei hakenut avustusta". Avoimeen kenttään vastaajat olivat maininneet yhdistyksen oman liiton avustuksen, yrityksen myöntämän avustuksen, Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen ja museoviraston avustukset. Vastauksista ilmeni kunta-avustusten olevan merkittävin vastaajille vuonna 2019 myönnetty avustus. Samoin oli myös vuonna 2018. Vastaajista 44 % sai avustusta kunnalta. Myös Veikkauksen myöntämä avustus (Sosiaali- ja terveysministeriö, Opetus- ja kulttuuriministeriö, Maa- ja metsätalousministeriö), säätiöiden avustukset ja Leader-rahoitus ovat yleisiä yhdistyksille myönnettyjä avustuksia. Vastaajista 19 % ilmoitti, ettei ole hakenut avustusta, ja 7 % vastaajista kertoi yhdistyksensä hakeneen avustusta, mutta ettei heille ollut sitä myönnetty.

Kuvio 23. Yhdistyksen avustukset

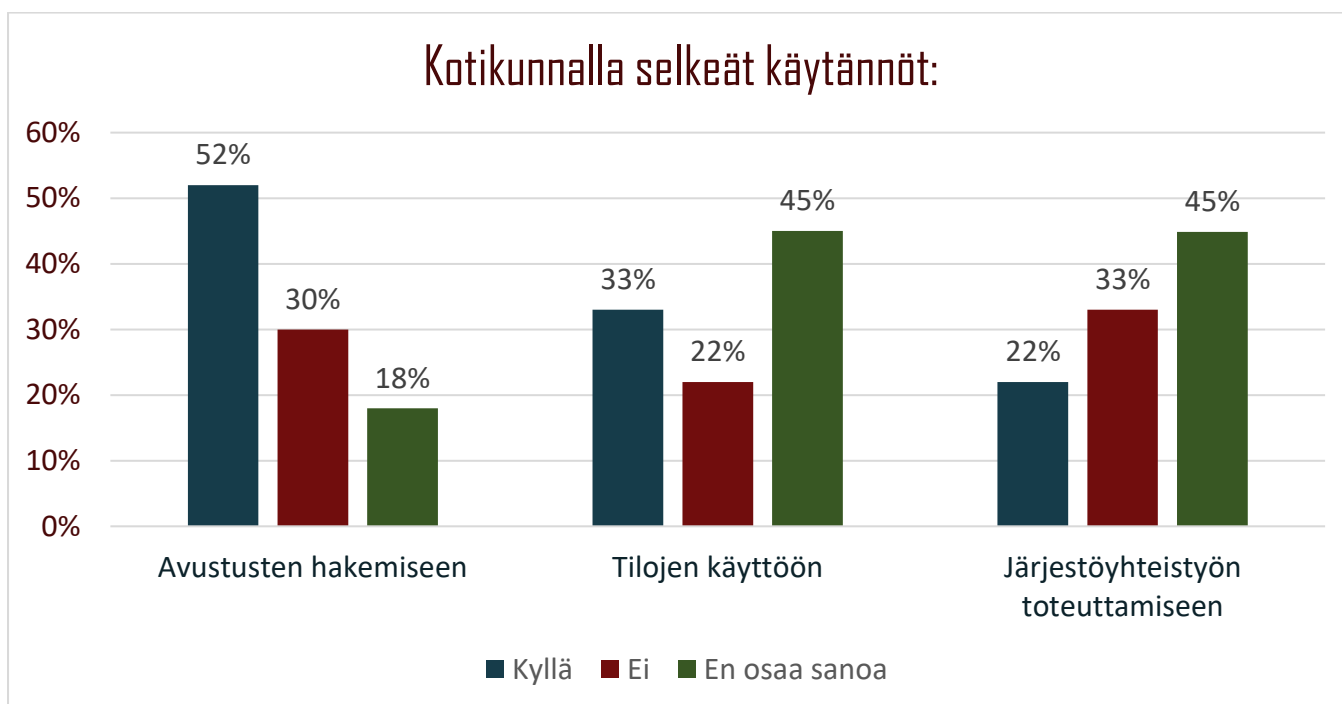
Kotikunnan käytännöt

"Lisää järjestöyhteistyötä!"

"Järjestötietämys kunnassa voisi olla parempaa, tieto katoaa aina työntekijän vaihtuessa."

Kyselyvastaajista yli puolet (52 %) kokee, että yhdistyksen kotikunnalla on selkeät käytännöt avustusten hakemiseen. Niistä yhdistyksistä, joille oli myönnetty kunta-avustusta vuonna 2019 jopa 92 % kokee kotikunnallaan olevan selkeät käytännöt avustusten hakemiseen. Kaikista vastaajista noin kolmannes (30 %) kokee, ettei heidän yhdistyksensä

kotikunnalla ole selkeitä käytäntöjä avustusten hakemiseen. Lähes kaikki niistä vastaajista, jotka kokivat kotikunnan avustushakemisen käytäntöjen olevan epäselviä, kertoivat myös, etteivät he olleet hakeneet lainkaan kunta-avustusta vuonna 2019.

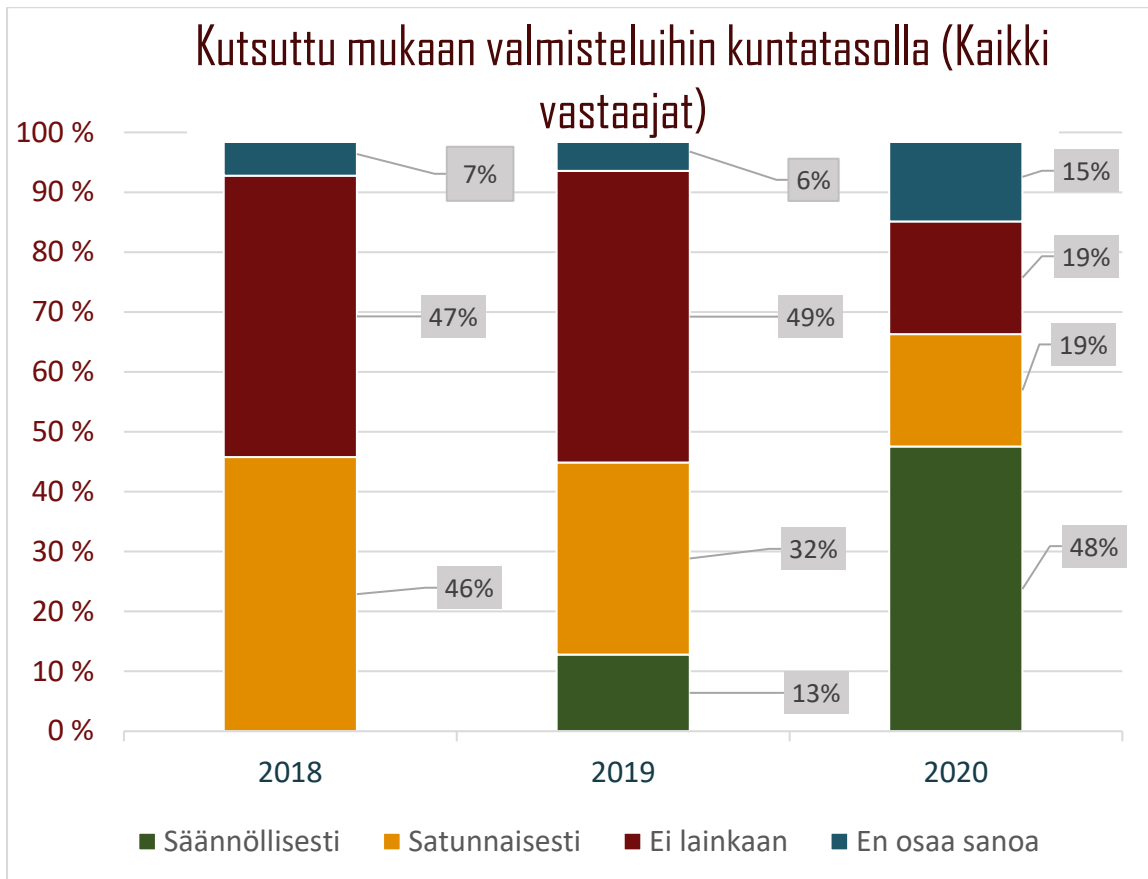

Kuvio 24. Kotikunnan käytännöt

Maakunta- ja sote-uudistus

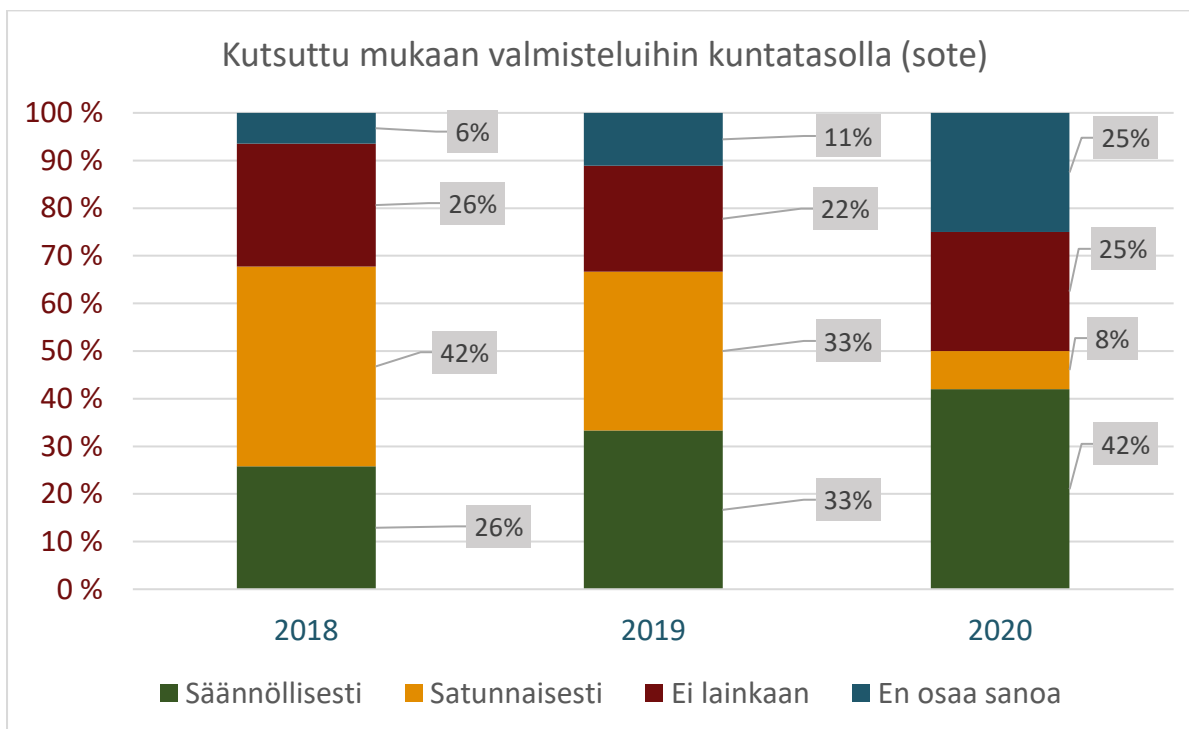
Maakunta- ja soteuudistukseen liittyvät kysymykset esitettiin samalla tavalla kuin edellisten vuosien kyselyissä, jotta saimme vertailutietoa tilanteen etenemisestä. Ensimmäisenä kysyimme, onko yhdistyksiä kutsuttu mukaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluihin kunta- ja maakuntatasolla. Vuoden kyselyssä 2018 kukaan vastaajista ei valinnut vaihtoehtoa ”Säännöllisesti” tiedusteltaessa yhdistyksen sisällyttämisestä valmisteluihin kuntatasolla, kun taas 2019 vuoden kyselyssä tämän vastausvaihtoehdon valitsi 13 % vastaajista. Vuonna 2020 vastaajista lähes puolet (48 %) valitsi vaihtoehdon ”Säännöllisesti”. Satunnaisesti mukaan kutsuttujen osuus oli vähentynyt, vuoden 2018 kyselyyn vastanneista 46 % kertoi heidät kutsutun satunnaisesti mukaan uudistuksen valmisteluun kuntatasolla, kun vastaavan tiedon vuonna 2019 ilmoitti 32 % vastaajista, vuonna 2020 kyseinen määrä oli pudonnut entisestään, kun vastaajista 19 % kertoi saaneensa satunnaisesti kutsun valmisteluihin. Aiemmista vuosista vastausvaihtoehdot ”Ei lainkaan” ja ”En osaa sanoa” vastanneiden osuus oli noussut lähes puolella, vuonna 2019 vastanneiden osuus oli 6 % ja vuonna 2020 se oli jo 15 %.

Kuntien osalta uudistukseen liittyvät valmistelut ovat olleet Keski-Pohjanmaalla vähäisiä johtuen siitä, että seitsemän kuntaa on ulkoistanut sote-palvelunsa Jokilaaksojen yhteistoiminta-alue JYTA:lle jo vuonna 2009 ja Kokkolan kaupunki ulkoisti sote-palvelunsa vuoden 2017 alussa, kun koko maakunnan kattava sosiaali- ja terveystalokuntayhtymä Soite perustettiin. Tämä välittyy myös vastauksista.

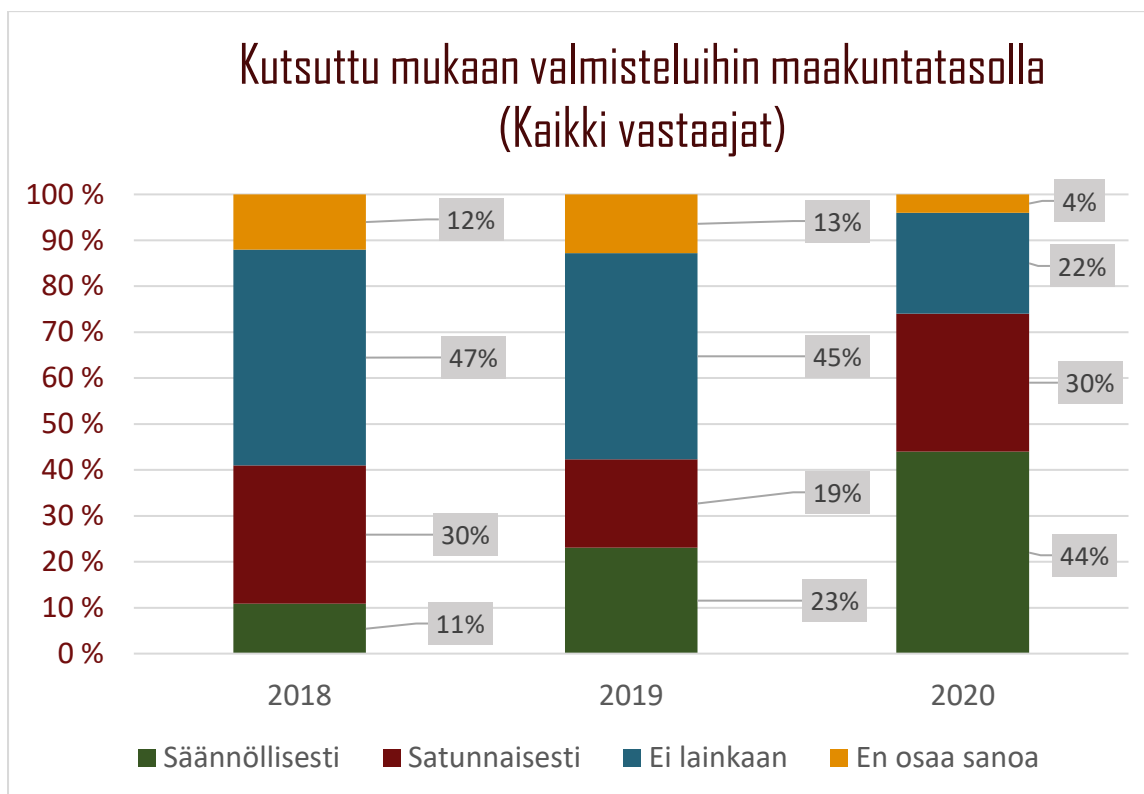
Kuvio 25. Kutsuttu mukaan valmisteluihin kuntatasolla 2018, 2019 sekä 2020

Sosiaali- ja terveysalan yhdistykset kertoivat kuitenkin vastauksissaan heidät kutsutun mukaan valmisteluihin huomattavasti muita paremmin. Sote-alan yhdistyksistä jopa 42 % kertoi vuoden 2020 kyselyn vastauksia tulleensa säännöllisesti kutsutuksi mukaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla. Vuosina 2018 ja 2019 vastaavat luvut olivat 26 % ja 33 %.

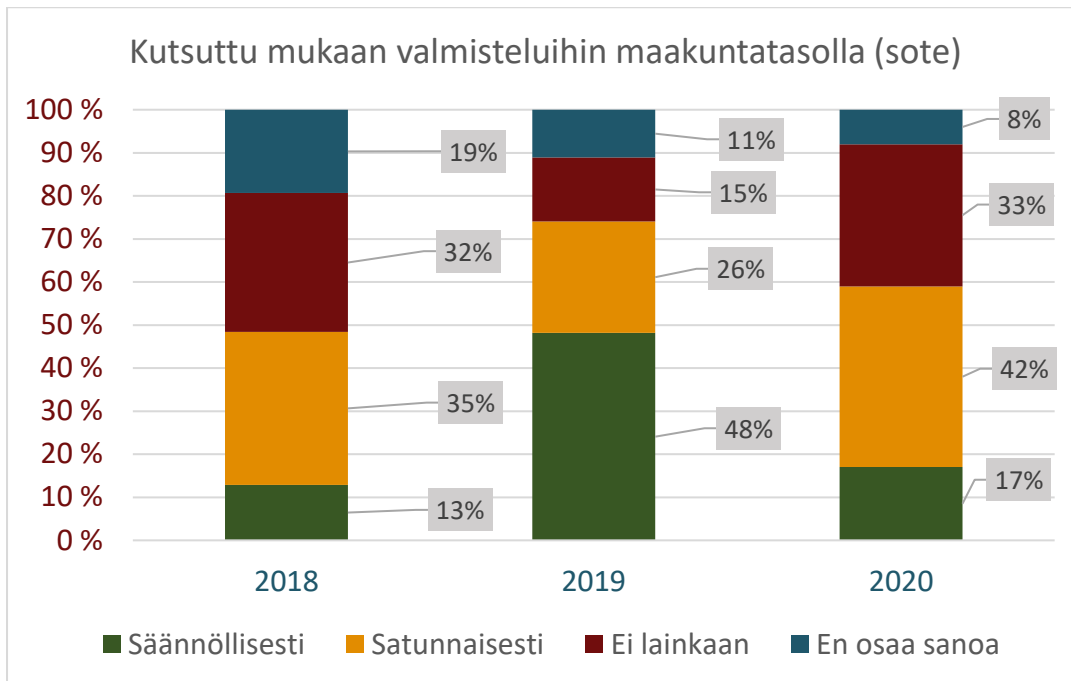

Kuvio 26. Kutsuttu mukaan valmisteluihin kuntatasolla 2018, 2019 sekä 2020, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Maakuntatasolla yhdistyksistä 11 % koki vuonna 2018 tulleen säännöllisesti kutsutuksi mukaan maakunta- ja soteuudistuksen valmisteluihin. Vuonna 2019 ilmoitti puolestaan 23 % vastaajista heidän yhdistyksensä kutsutun säännöllisesti mukaan valmisteluihin. Vuonna 2020 kyseinen osuus oli 44 % vastaajista. Samalla satunnaisesti mukaan kutsuttujen osuus oli noussut takaisin vuoden 2018 tasolle (30%). Vastausvaihtoehdoista ”Ei lainkaan” ja ”En osaa sanoa” vastanneiden osuus oli laskenut. Sosiaali- ja terveysalan yhdistyksistä 13 % kertoi heidät kutsutun vuonna 2018 säännöllisesti mukaan maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla. Vuonna 2019 kertoi puolestaan lähes puolet, 48 %, sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista heidät kutsutun säännöllisesti mukaan uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla. Vuonna 2020 säännöllisesti mukaan kutsuttujen määrä putosi aiemmasta vuodesta huomattavasti, ja vain 17 % vastanneista ilmoitti heidät kutsutun säännöllisesti mukaan uudistuksen valmisteluihin maakuntatasolla.

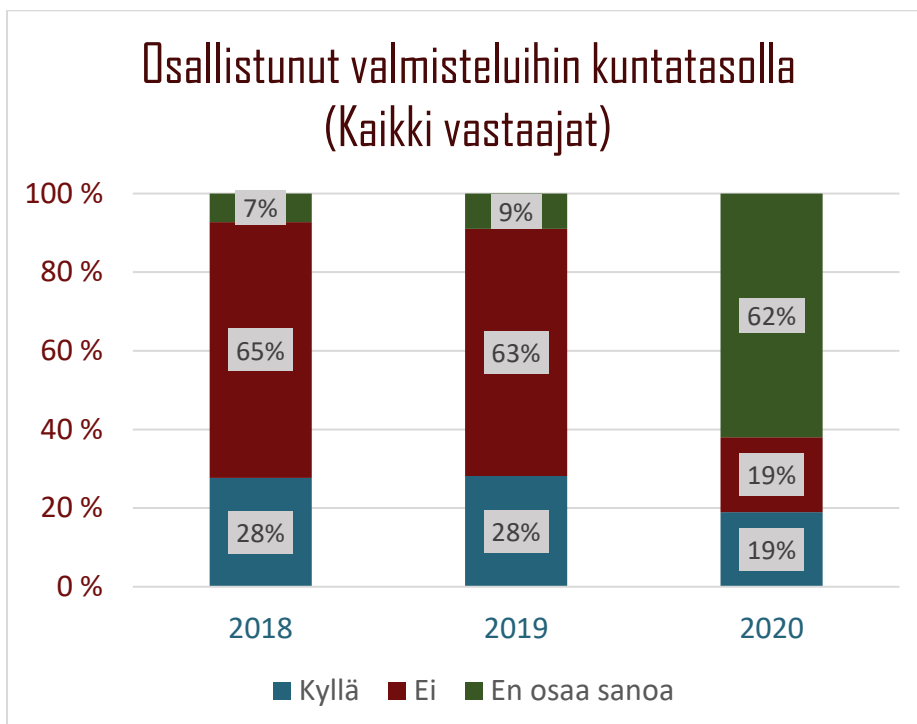

Kuvio 27. Kutsuttu mukaan valmisteluihin maakuntatasolla 2018, 2019 ja 2020

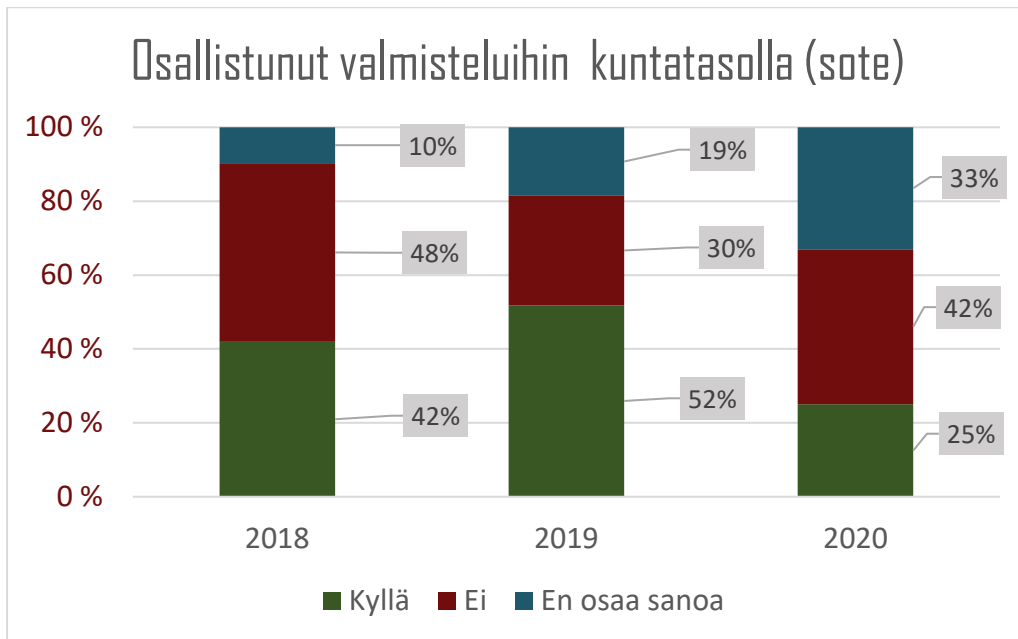
Kuvio 28. Kutsuttu mukaan valmisteluihin maakuntatasolla 2018, 2019 ja 2020, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Sen lisäksi, että selvitimme, kuinka säännöllisesti yhdistykset oli kutsuttu mukaan uudistuksen valmisteluihin vuosina 2018, 2019 sekä 2020, halusimme myös tietää, olivatko yhdistykset myös **osallistuneet** valmisteluihin, sekä kunta- että maakuntatasolla. Kuntatasolla valmisteluihin osallistuneiden osuus pysyi samana, 28 %, vuosina 2018 ja 2019. Vuonna 2020 osuus oli pienentynyt, 19 %.

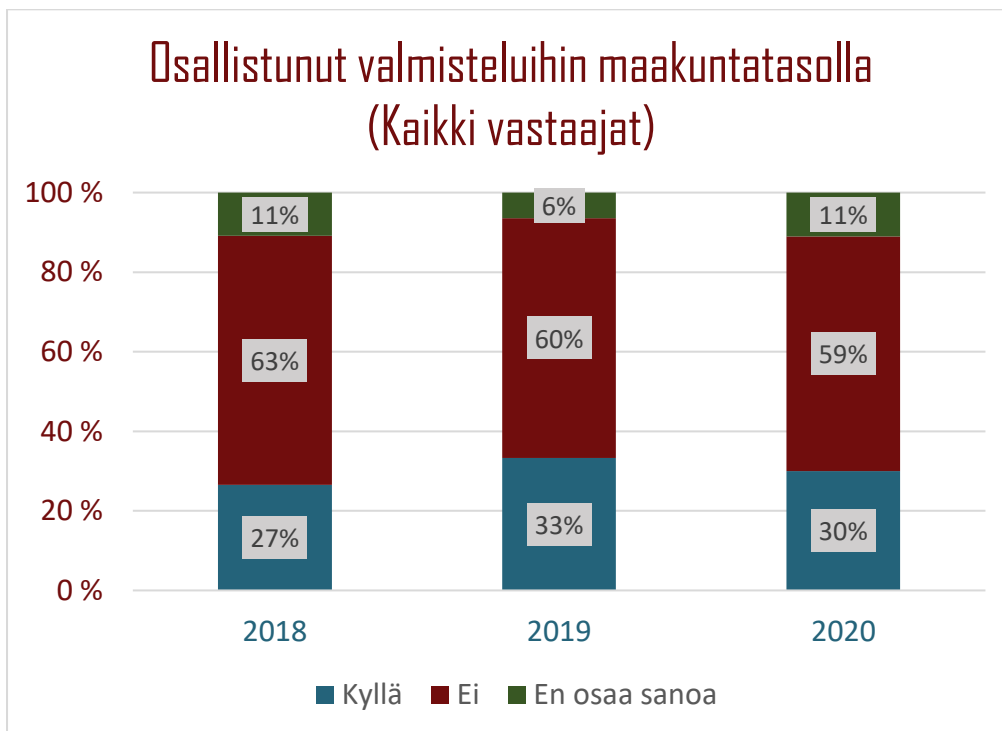

Kuvio 29. Osallistunut valmisteluihin kuntatasolla 2018, 2019 sekä 2020.

Vastauksista ilmeni, että sosiaali- ja terveysalan yhdistykset olivat osallistuneet muita yhdistyksiä useammin maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla. Yli puolet sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista kertoi osallistuneensa maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin kuntatasolla vuonna 2019. Vuonna 2020 vain neljännes (25 %) vastanneista kertoi osallistuneensa uudistuksen valmisteluihin.

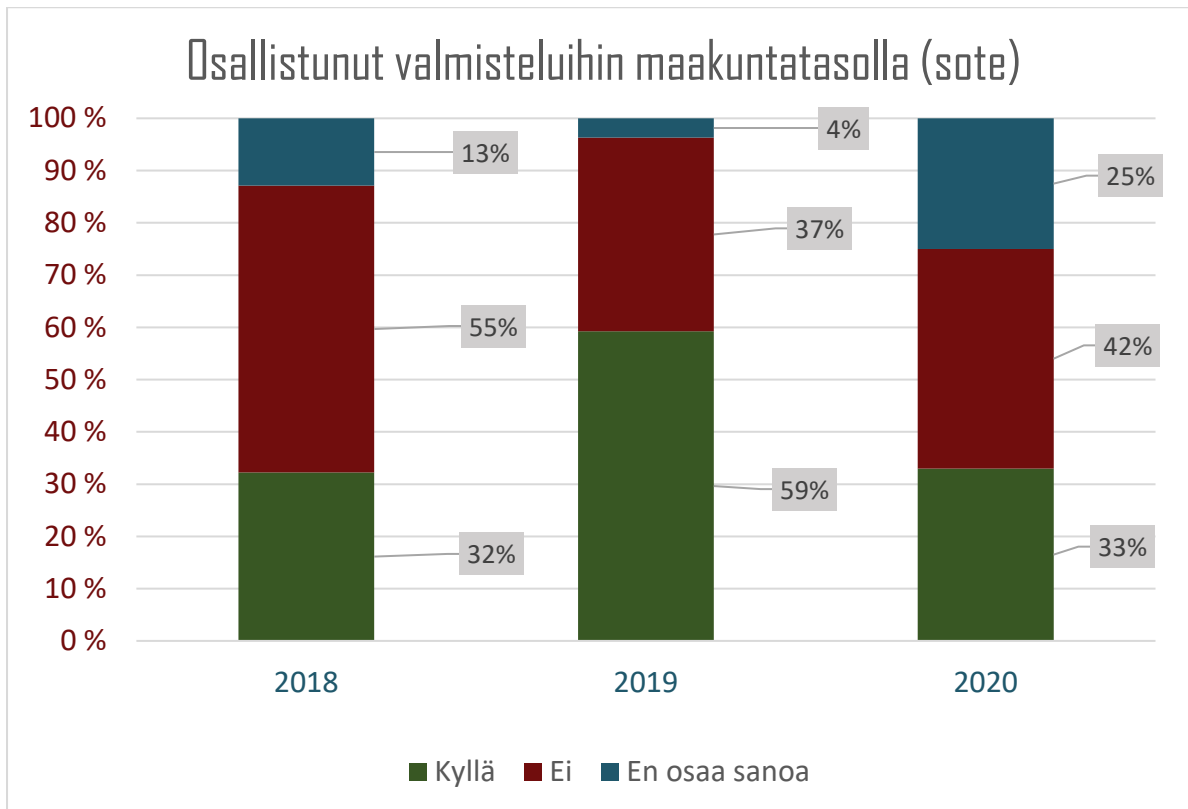

Kuvio 30. Osallistunut valmisteluihin kuntatasolla 2018, 2019 ja 2020, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

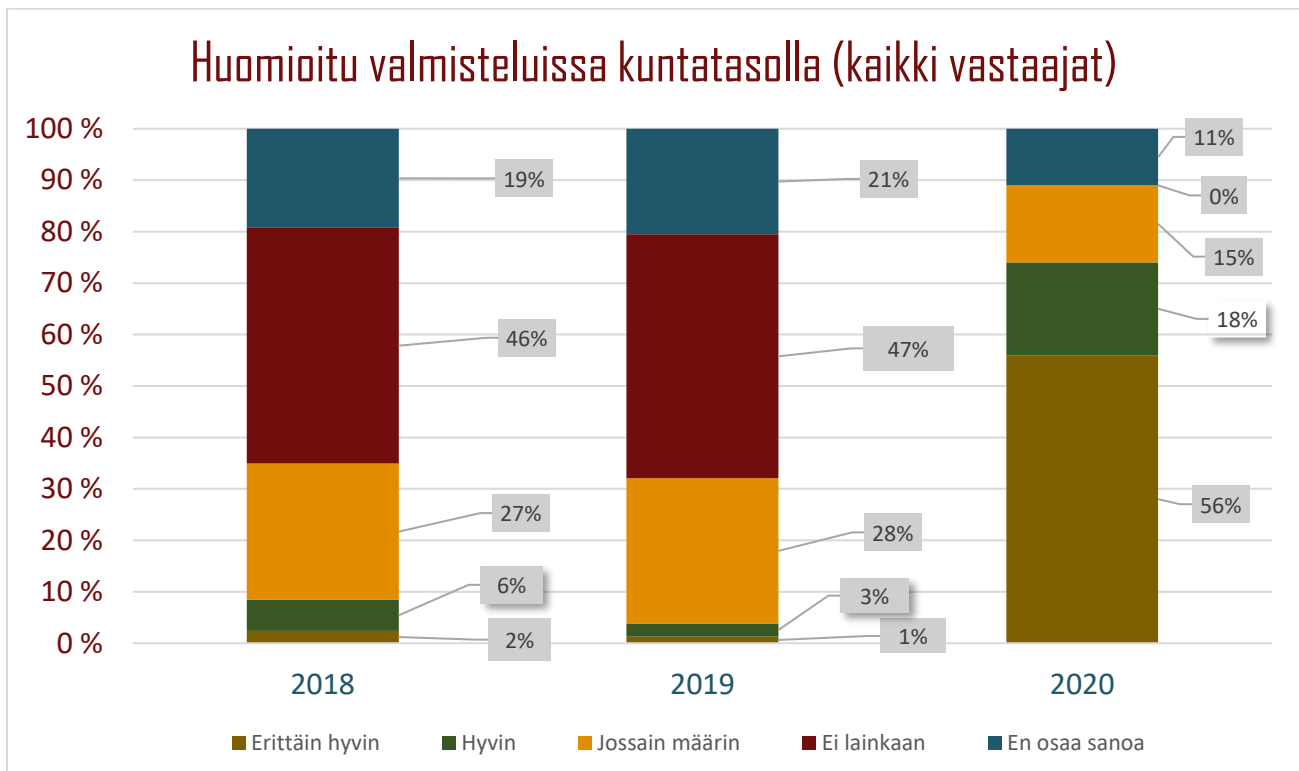
Kuvio 31. Osallistunut valmisteluihin maakuntatasolla 2018, 2019 ja 2020

Vuoden 2020 kyselyssä kaikkien yhdistysten vastaajista 30 % kertoi osallistuneensa maakuntatasolla maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluihin. Sosiaali- ja terveysalan yhdistysten osalta osallistumisprosentti oli kolmannes, eli 33 %. Vuonna 2019 sote-alan yhdistyksistä 59 % vastaajista kertoi yhdistyksensä osallistuneen uudistuksen valmisteluun, joten osallistuminen oli hieman laskenut aiemmin ilmoitetusta.

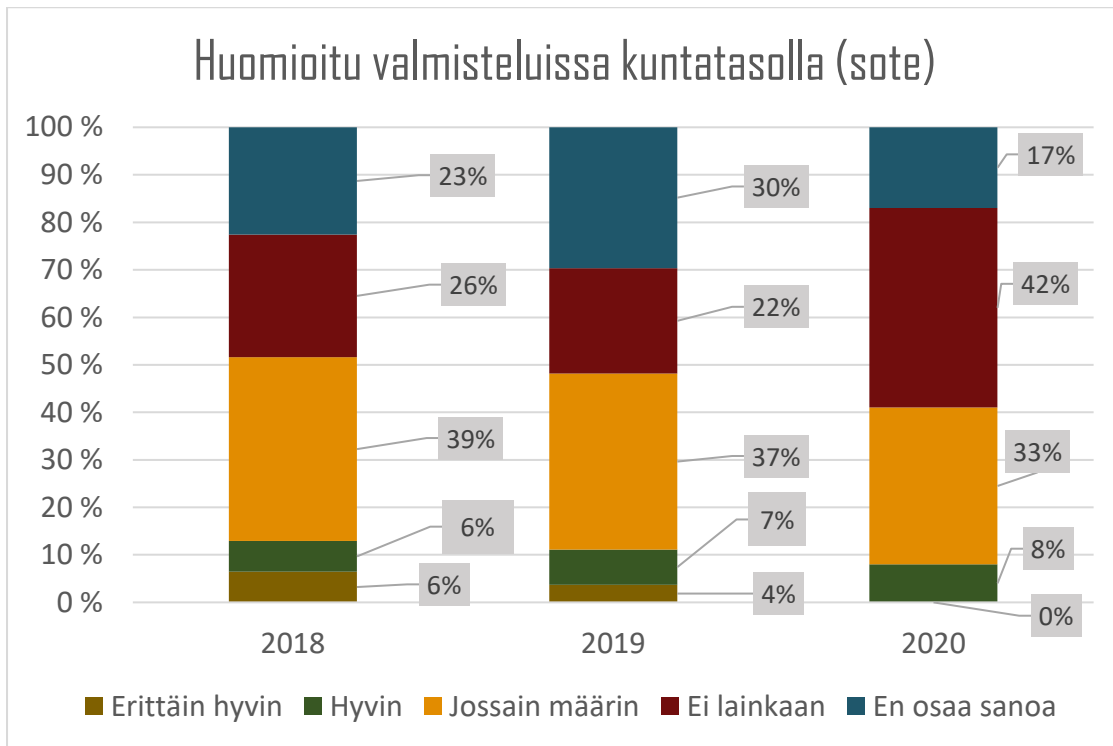

Kuvio 32. Osallistunut valmisteluihin maakuntatasolla 2018, 2019 ja 2020, sosiaali- terveysalan yhdistykset

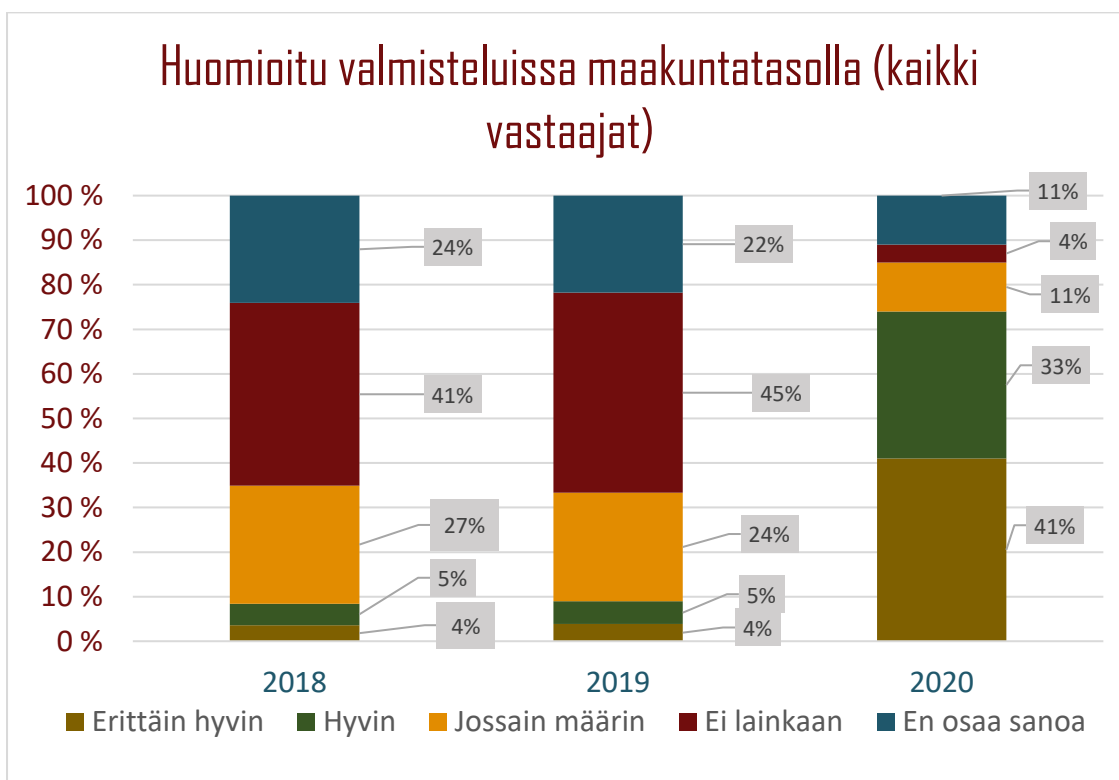
Kolmantena kohtana maakunta- ja sote-uudistukseen liittyen kysyimme yhdistyksiltä, onko vastaajan edustama yhdistys **huomioitu** maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluissa. Jopa 74 % vastaajista koki heidän yhdistyksensä tulleen hyvin tai erittäin hyvin huomioituksi uudistuksen valmisteluissa kuntatasolla. Sote-alan yhdistysten osalta vastaava luku oli 8 %. Maakunta-tasolla vastaajista 74 % koki, että heidät oli huomioitu hyvin tai erittäin hyvin uudistuksen valmisteluissa. Sote-alan yhdistyksiä edustavista vastaajista koki puolestaan 8 % että heidät oli huomioitu valmisteluissa maakunta-tasolla.

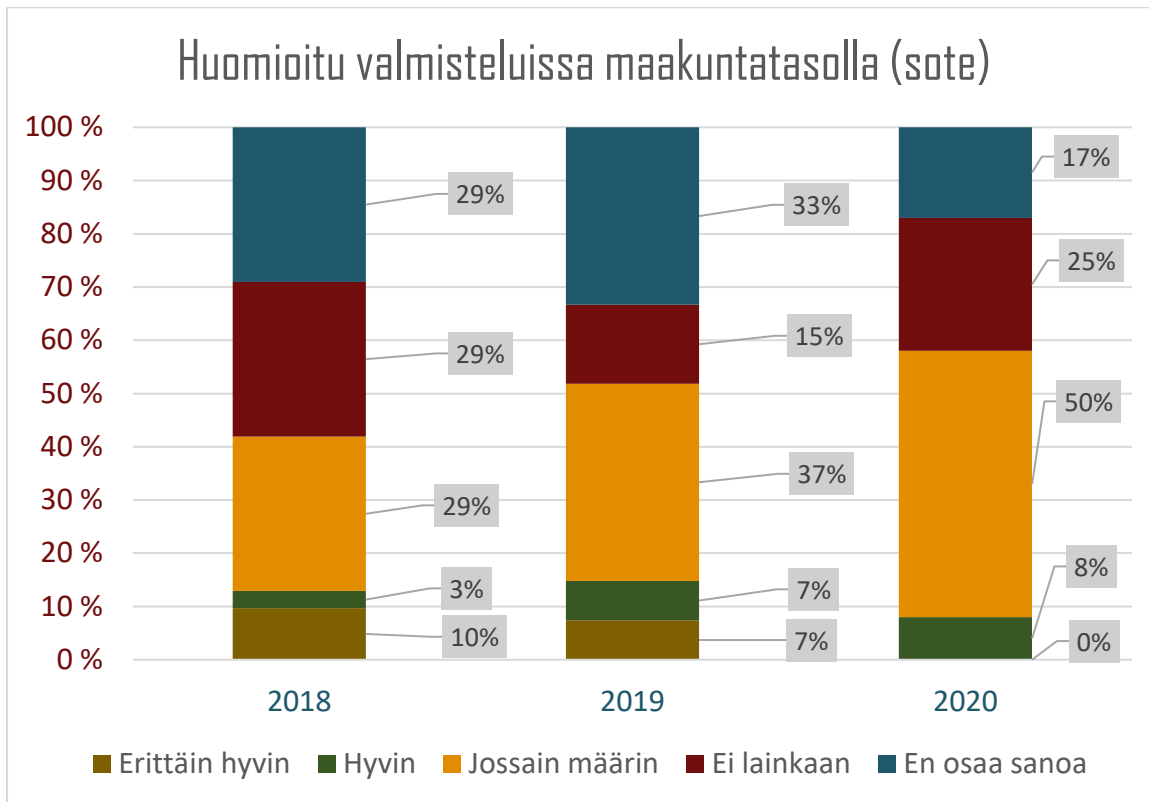
Kuvio 33. Huomioitu valmisteluissa kuntatasolla 2018, 2019 ja 2020

Kuvio 34. Huomioitu valmisteluissa kuntatasolla 2018, 2019 ja 2020, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Kuvio 35. Huomioitu valmisteluissa maakuntatasolla 2018, 2019 ja 2020.

Kuvio 36. Huomioitu valmisteluissa maakuntatasolla 2018, 2019 sekä 2020, sosiaali- ja terveysalan yhdistykset

Vapaa sana

" Järjestöille ja yhdistyksille kohdistettu tukitoiminta on tarpeellista. Tiedotusta asiasta tulee tehostaa ja verkostoitumista lisätä edelleen. Asia tulee pitää esillä kaikkien kanavien kautta. Yhdistysten jäsenet arkailevat tulla tilaisuuksiin peläten, ettei asioihin voi kuitenkaan vaikuttaa. He ovat tottuneet siihen, että jotkut samat "innokkaat" ne siellä kuitenkin jyräävät haluamallaan tavalla. Jatketaan tämän "passiivisuuden" pois kytkemistä positiivisella lähestymisellä ja tiedottamisella asiasta"

Kyselyn lopussa vastaajille annettiin mahdollisuus kertoa avoimessa kentässä haluamiaan toiveita ja terveisiä. Kolmasosa vastaajista käytti tilaisuuden hyväkseen. Suurin osa avoimeen kenttään vastanneista kiitti kyselyn toteuttamisesta, ja osa kirjoitti myös pidempää pohdintaa esimerkiksi yhdistysten toiminnan nykytilasta ja siitä, miten yhdistysten toimintaedellytyksiä voitaisiin parantaa entisestään.